

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 50 peti vrsta a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 4, večji inzerati peti vrsta Din 4.- Popust po dogovoru. Inzeratni davki posebej. — Slovenski Narod selja mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za tuzemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 4.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 19.351.

Nov moment v evropski politiki:

Poljska z Anglijo in Francijo na ženevski liniji

**Londonska reakcija na osište Rim-Berlin: poseg v vzhodno in jugovzhodno Evropo —
Odločna zavrnitev zamisli direktorija evropskih velesil in razcepa v dva ideološka bloka —
Pogodba s Francijo osnova poljske zunanje politike**

Pariz, 16. novembra. r. Uradni komunikacije londonske vlade o razgovorih poljskega zunanjega ministra Becka z angleškimi državljani je sprožil v francoskem časopisju niz zanimljivih komentarjev, iz katerih se jasno razvidi, da so bili londonski razgovori v vseh francoskih političnih krogih zelo ugodno sprejeti. S tem je pač na najbolj nedvoumen način izpodbila teza nemškega časopisja, da bi bil sporazum med Beckom in Edenom kakorkoli naprten proti nedavno obnovljeni poljsko-francoski zvezi, ki ne samo da ostane še naprej v veljavi, temveč dobi sedaj po londonskem angleško-poljskem sporazumu — še večjo vrednost, ker je po sodbi Pariza z izrecnim angleškim zagotovilom, da prevzame od sedaj tudi Anglija nase garancijo za zaščito poljskih interesov, le še bolj izpolnjen.

V pariških političnih krogih smatrajo, da zasluži izmed številnih tih londonskega uradnega komunikacije o Beckovem obisku posebno pozornost tista točka, ki se nanana na morebitno sklenitev zapadnega pakta, v kateri je krepko poudarjeno, da sta se Eden in Beck sporazumela, da je treba najti sredstvo za zagotovitev zakonitih poljskih interesov v tej zadevi. S tem, tako pravijo v Parizu, je Anglija tudi formalno priznala, da se predlog o sklenitvi zapadnega pakta, ki naj zamenja prekršeno lokarnsko pogodbo, ne tiče samo petih lokarnskih sil, temveč da se mora nujno tako razširiti, da bo z njim podana osnova za rešitev vseh evropskih vprašanj, s čimer se Anglija odkrito izreka za načelo skupne ureditve vseh evropskih problemov. To sta Eden in Beck še posebej poudarila v tistem delu komunikacije, ki pravi: Beck in Eden sta nadaljevala mnenja, da je mednarodno sodelovanje neprimerno boljše zagotovljeno v okviru Društva narodov, kakor na kakršnikoli drugi podlagi, in da bi nič ne bilo bolj usodno za nade v splošno omiljenje evropske napetosti, kakor resnični ali tudi samo dozdveni razcep Evrope v dva sovražna bloka.

V teh točkah je po sodbi pariških političnih krogov jasno poudarjen povsem nov moment v evropski politiki, ki ga oficijozni »Temps« v svojem navdušenem komentarju označa celo za »tournant de la politique européenne« — preokret v evropski politiki: po sodbi tega lista se Poljska skupno z Anglijo in Francijo vrača na ženevsko linijo svoje politike, ki jo je zastopala, kakor znano, vse do sklenitve separatnega dogovora z Nemčijo z dne 26. januarja 1934. Iz reakcije proti tedaj snujemu se direktoriju velesil se je zadnji dve leti od svoje tradicionalne povojne linije oddaljila, z angleškim posredovanjem in številnimi angleškimi zagotovili glede upoštevanja vseh njenih zakonitih interesov pa sedaj spet sprejema ženevski okvir svoje zunanje politike.

Osnovo značilnega preokreta v poljski zunanji politiki tvorita dve znani politični tendenci poljske republike iz najnovejšega časa: formalno odklanjanje borbe dveh mišljk na mednarodnem terenu in še odločnejše odklanjanje slehernega pogrevanja »pakta štirihi, proti kateremu je Poljska že ponovno zavzela svoje odklonilno stališče. Nov moment v tem preokretu pa je spoznanje, da je mogoče zamisel takega pakta zares uspešno pobijati samo na podlagi še večje utrditve Društva narodov, ne pa z oddaljevanjem od njega. Uspeh londonskih razgovorov je potemtakem predvsem v tem, da je sedaj za posebne poljske potrebe pokazala svoje razumevanje tudi

Anglija, ki se sicer na evropskem kontinentu ni nikoli rada vezala, kadar ni šlo za njene neposredne interese; s tem pa je potrjena soodvisnost evropskih interesov od Rena do Visle, kakor je to s posebnim zadovoljstvom ugotovil te dni tudi poljski tisk. Poljska se je po daljši negotovosti spet vrnila k načelu kolektivne varnosti v okviru DN, ki tvori sedaj eno izmed osnov njene zunanje politike.

Vse to sprejemajo sedaj v Parizu z največjim zadovoljstvom na znanje in pri tem ugotavljajo, da je s tem poljsko-francosko prijateljstvu dan najprimernejši okvir za njegov ugoden razvoj, ker je le na njegovi podlagi, kakor sta to po sodbi Pariza poudarila tudi Eden in Beck, v polni meri zagotovljena zaščita poljskih interesov pri morebitnih pogajanjih za sklenitev zapadnega pakta. Francosko-poljska pogodba postaja tako spet osnova poljske zunanje politike.

Ob upoštevanju vseh teh momentov prihajajo v Parizu še do naslednjih zanimivih ugotovitev, ki jih vsvojem uvodniku poudarja tudi oficijozni »Temps«: Beckovi londonski razgovori pomenijo predvsem odločno reakcijo na nedavno proklamirano novo osište evropske politike Rim-Berlin, pa tudi na najnovejšo politiko grupiranja srednjeevropskih držav na tem novem evropskem osišču na osnovi kolektivni varnosti nasprotnih separatnih dvostranskih dogovorov, kakor je to proklamiral pravkar zaključena dunajska konferenca rumskega trikota. Razen tega pa se je Anglija končno odločila, da aktivno poseže tudi v to evropsko področje, kamor se doslej ni vmešavala in kjer se je sproti izogibala prevzemu kakršnikoli obvez napram komurkoli. S tega vidika predstavljajo Beckovi

londonski razgovori začetek nove diplomatske aktivnosti Velike Britanije, ki se je zadnje tedne navidezno nekoliko umaknila z evropske pozornosti. Z Beckovim obiskom je že uspela, da odvrne Varšavo od priključitve k nekakšnemu centralnemu evropskemu bloku, na katerega sta jo v zadnjem času skušala prikleniti Berlin in celo Rim.

Da je temu res tako, dokazuje po mnenju pariških političnih krogov zlasti pisanje nemškega časopisja o Beckovih londonskih razgovorih, ki kaže glede rezultatov teh razgovorov še vedno veliko nervoznost in vznemirjenost in se danes n. pr. niti ne trudi več, kakor je to delalo še včeraj, da bi z domnevmami in ugibanji zmanjšalo njih dejanski pomen. V zameno pa je prav te dni sprožilo novo protipoljsko kampanjo v zvezi z nekaterimi najnovejšimi incidenti v Gdansk in velikimi protinemškimi demonstracijami v C. miji. Zanimivo je, da se sedaj tudi nemškemu časopisju zdi zveza London-Varšava, z morebitnim razširjenjem se na Pariz in Prago, povsem možna, kar priznava tudi današnji »Berliner Tageblatt«, katerega londonski dopisnik piše med drugim: Anglija uporablja ves svoj vpliv, da bi medsebojno spravila vse države vzhodno in jugovzhodno Nemčije in je zato tudi Becku priporočila sporazum s Prago. V zameno pa bi Anglija krepko posegla v usodo vzhodne Evrope.

Ker prihaja nemško časopisje do teh zanimivih zaključkov na podlagi informacij iz samega Londona, se zdi po mnenju pariških političnih krogov sodba o novem momentu in preokretu v evropski politiki, kakor jo v zvezi z Beckovim londonskim razgovorom napoveduje pariško časopisje, upravičena.

Občinske volitve v savski in primorski banovini Prvo uradno poročilo o izidih

Beograd, 16. novembra. r. O občinskih volitvah, ki so se vršile včeraj v primorski in savski banovini ter v nekaterih občinah dravske banovine, je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Po dosedaj znanih rezultatih je pri občinskih volitvah v primorski banovini dobila JRZ 111 občin, bivša HSS (službena in ne-službena liste) 37 občin, združena opozicija 2 občini, JNS 2 občini in neopredeljene liste 2 občini. Definitivno je propadla skupina g. Ace Stanojevića, ki je dosegla v vseh ba novinah komaj 359 glasov, prav tako pa tudi skupina g. Hodžere in Ljetičev Zbor. Manjkajo še podatki iz 40 občin.

V dravski banovini je v občini Log, srez

Ljubljana in občini Pesnica, srez Maribor levi breg zmagala JRZ.

V savski banovini so bile volitve v 111 občinah. Dosedaj so znani rezultati iz 36 občin, od katerih je JRZ dobila 10, skupina g. Hodžere 2, ostale občine pa bivša HSS odnosno KDK.

Drugo uradno poročilo

Beograd, 16. novembra. AA. Pri občinskih volitvah, ki so včeraj bile v savski banovini, so od 90 občin dobili: JRZ 39 občin, bivša HSS 49 občin, SDK 8 občin, borbaši 2 občini, neopredeljeni 1 občino, neodvisni 1 občino, meščani 1 občino. Za 12 občin izid še ni znan.

Anglija predlaga nevtralizacijo Sredozemlja

Na ta način naj bi se preprečili vsi bodoči spori

London, 16. novembra. r. V listu »Evening Standard« objavljajo znan angleški politik Winston Churchill članek o položaju v Sredozemlju. Po daljši analizi položaja prihaja do zaključka, da bi najboljša rešitev sredozemskega problema bila v tem, da bi se vse sredozemske sile dogovorile o sporazumni nevtralnosti sredozemskega baze-

zena. Tako bi se najlažje izognili možnosti novih konfliktov. Nevarnosti na suhem so danes že dovolj velike, in ni treba, da bi jih komplicirali še s pomorskimi. Churchill se v tem svojem predlogu obrača posebno na Italijo, o kateri misli, da čuti danes približno isto potrebo.

Francoski komunisti vedno bolj osamljeni

Socialisti nočejo več sodelovati na komunističnih shodih

Lens, 16. novembra. AA. Glavni tajnik komunistične stranke poslanec Thorez je priredil shod v Lietaru, ki je socialistična občina v pokrajini Pas de Calais. Občinski svet je sestavljen samo iz socialistov in komunistična organizacija je organizirala manifestacijo na čast tega občinskega sveta. Toda socialisti se s svojimi občinskimi svetniki niso hoteli udeležiti teh prireditvev, češ da je vse skupaj samo komunistična propaganda. Organizatorji so imeli težave že pri pripravih. Nikdo jim ni hotel dati dvorane. Zato je moral Thorez govoriti na glavnem trgu, ki pa so mu ukinili elektriko in tok in v mikrofonu se je večkrat pripetil kratek stik. V svojem govoru je Thorez razložil program komunistične stranke. Ko je govoril o vladi, je rekel, da mora ona

še mnogo storiti. Vlada se mora po njegovem mnenju posebno boriti proti fašizmu. Thorez je potrdil, da bo njegova stranka zmeraj podpirala ljudsko fronto. Glede španije pa je rekel, da naj francosko delarstvo sledi vzgledu mednarodne kolone, ki se bori v vrstah španske vlade.

Ukinjenje kazenske kolonije na Guyani

Pariz, 16. novembra. o. Vlada je izdala naredbo, po kateri se ima do konca leta likvidirati kazenska kolonija na Guyani, na otoku Reyi pa bo urejena nova kaznilnica, v katero bodo zaprti vsi, ki bodo v bodoče obsojeni na smrt.

Pred Madridom nič novega Glavno borbo vodi letalstvo in topništvo — Položaj je v glavnem nespremenjen

Madrid, 16. novembra. AA. Havaš: Uradno poročilo obrambnega sveta potrjuje, da so nacionalisti napadli v odseku pri Francoskem mostu in da so izgubili večje število tankov ob tej priliki, ki so jih zavzele madridske čete. Vlade čete so ohranile svoje položaje brez sprememb.

Bombardiranje Madrida

Madrid, 16. novembra. AA. Havaš: Nekoliko po 15. uri so priletela nacionalistična letala zopet nad Madrid. Bili sta dve skupni bombarderji, ki so jih ščitila lovska letala. Bombe so padale posebno na delavsko predmestje Cuatro Caminos, posebno pa še na ulico Pablo Icaas. Število žrtev je veliko. Popoldne se je že izvedelo, da je bilo 10 mrtvih in nad 100 ranjenih. Ker je mnogo ranjencev podleglo, menijo, da je število smrtnih žrtev okoli 80, v zadnjih 24 urah pa je bilo vsaj 300 ranjenih. Popoldne je neka bomba raznesla streho pravne fakultete in je bilo ranjenih 7 dijakov. Popoldne je topništvo posebno bombardiralo ulico Edvarda, ki je najmodernejša v Madridu. Včerajšnja noč je prinesla mnogo škode v mesto, ljudje pa so bili na ulicah, kakor običajno ob nedeljah in to vkljub bombardiranjem.

Ofenziva vladnih čet

Teneria, 16. novembra. AA. Havaš: Tukajšnji radioklub poroča, da je general Mija dal povelje za splošno ofenzivo vladnih čet. V toku včerajšnje dne so tanki in topovi podpirali napad republikanskih kolon generala Varelle. Napadenci so s silnim protinapadom razbili ofenzivo vladnih čet.

Mussolini bo dobil nov naslov V sredo se sestane veliki fašistični svet, da razpravi o spremembi ustave

Rim, 16. novembra r. Ponavljajo se vesti, da bo zasedanje Velikega fašističnega sveta, ki je napovedano za 18. t. m., pomenilo dolno reformo italijanske ustave. Popolna izvedba te ustave je zaenkrat odgojena. Mussolini bo predložil v odobritev samo nov naziv italijanskega kralja in morebiti tudi novo imenovanje šefa vlade. Verjetno je na dalje, da bo že v decembru razpuščen sedanji parlament in nato v kratkem sklicana posebna korporacijska zbornica, ki je že dolgo v fašističnem načrtu o reformi italijanske ustave. Baje se je Mussolini odločil le za delno izvedbo zahtevane ustavne reforme zaradi odpora, ki se je pojavil v neka-

tudi nacionalistično letalstvo je bilo zelo aktivno.

Poročila nacionalistov

Rabat, 16. novembra. AA. Havaš: Radio v Sevilji je objavil, da nacionalisti nadaljujejo s čiščenjem zavzetih odsekov južno od Madrida. Okoli Carabancela je bilo sestreljenih okoli troje letal madridske vlade.

Ker madridska ofenziva ni uspela, je sedaj pritisk milicnikov slabši. Nacionalisti so lahko izvršili uspešen protinapad. Čete madridske vlade so se na tem odseku umaknile do Valleja. Včeraj so nacionalisti pri toledskem mostu zajeli dva tanka. Na severozahodu Madrida je kolona generala Rade zajela oklopni vlak, ki se je vračal iz Escoriala.

Rusko vojaštvo v Valenciji

Perpignan, 16. novembra. r. Po poročilih iz Valencije so dosele tja ruske ladje z novimi transporti vojaštva in vojnega materiala, ki je bil takoj odposlan na fronto. V vladnih krogih izjavljajo, da gre le za življenjske potrebe in za oblego, kar ne spada med predmete, katerih upoštevanje v Španiji bi bilo po sporazumu o nevmešavanju prepovedano.

2000 mrtvih v eni bitki

Avila, 16. novembra. r. Največja akcija včerajšnjega dne se je odigrala v kraju Pozuelo na cesti med Madridom in La Coruno, ki so ga nacionalisti po hudem obstreljevanju s topovi, katerim so odgovarjali topovi vladnih čet, zasedli. Po končani bitki je samo tu obležalo na tleh nič manj kot 2000 mrtvih.

Prepoved nošenja političnih uniform v Angliji

London, 16. novembra. V torek so preložili parlament predlog zakona o prepovedi nošenja političnih uniform. Prepovedane bodo vse organizacije, ki hočejo z uporabo sile priti do politične oblasti. Njebovo premoženje se lahko tudi zapleni. Zakonski načrt določa visoke globe in zapor do 2 let.

Politični obzornik

Razkol med pravovernimi in krščanskimi socialci

Razdor med pravovernimi in krščanskosocialnim delavstvom se vedno bolj poglablja, zlasti odkar je začel »Slovenec« glasilo katoliške akcije, popolnoma odkrito napadati stanovsko organizacijo tega delavstva »Jugosl. strokovno zvezo«. To nam izpričuje »Delavska Pravica«, glasilo krščanskega delovnega ljudstva, ki piše v uvodniku med drugim: »Politično strankarsko življenje hoče v povojni dobi osvojiti predvsem delovnega človeka. Naš delavec, kmet in obrtnik naj bi se ne pečal z nobenim drugim vprašanjem kot edino s strankarsko politiko. Na ta način niso potrebne nobene strokovne organizacije, če ne služijo strankarski politiki. Kljub temu, da take organizacije življenje nujno zahteva, jih zagrizeni strankarji razbijajo in jih skušajo uničiti na kakršenkoli način... Da v tem strankarskem življenju ne gre za obrambo delavskih pravic, se kaže prav v tem, da so si strankarji ustanovili svojo lastno organizacijo le iz strankarskih koristi. »Nato poroča list o zborovanjih krščanskega delavstva v škofiji Ljubljana in v Stahovici. Na zboru v škofiji Ljubljana je del Sever v svojem govoru ostro obsodil vse napade, ki se pojavljajo v takozvanem katoliškem časopisju na Jugosl. strok. zvezo, povdarjajoč, da se bodo podedelele okoliščine, ne znele zavarovati proti vsiljenim očitkom, slovari pa takim, kakršni se bližijo, nov, v »Slovenec«. Na sestanku v Stahovici pa je del žužek — vse to pa javlja »Delavska Pravica«, izjavil: »Ogorčeno odločamo in obsejamo pisanje »Slovenca«. Ne vedli smo vse to, da pokažemo, da se tudi v pravovernih vrstah spori in nesoglasja, morda celo mnogo globlja, kakor med neprednjaki, in da bi pravoverni časopisje, ki je vse toliko pripovedovali o nesoglasjih v naprednih vrstah, storilo mnogo bolj, ako bi vzelo metlo v roke in pometalo najprej pred svojim pragom!

O aranžerjih in kombinacijah

»Hrvatski Dnevnik«, glasilo dr. Mačka, piše v uvodniku dne 14. t. m.: »Kadarkoli se dogodi kaj interesantnega v našem političnem življenju, vedno se delajo kakke kombinacije in širijo se glasovi, ki so daleč od resnice. Ljudje so prišli do prepričanja, da se vse dogaja za kulisami in redno iščejo tajne aranžerje raznih sestankov in inspiratorje posameznih akcij. Kot tako kurioznost je treba navesti vest, ki se širi po Zagrebu, da sta te dni imela dr. Maček in neki državnik, ki je bil v Zagrebu, sestanek v nadškofjskem dvorcu in da je ta sestanek pripravil nadškofov pomočnik. Samo po sebi se razume, da tega sestanka v nadškofjskem dvorcu ni bilo. Še več, takega sestanka sploh ni bilo, ker se ta dan predsednik dr. Maček sploh ni gnil iz svojega stanovanja in bi ga vsakdo videl, ako bi ga dotični državnik posetil. Take vesti očividno širijo ont, ki so željni senzacije.

Zadržana opozicija in socialisti

Poročali smo, da so se v Beogradu vršila pogajanja, da bi srbijanski združeni opoziciji pristopili tudi socialisti. Ta vest je silno ozlovoljila zagrebški »Obzor«, ki ji posveča dolg članek, v katerem pravi med drugim: »Naši fašisti in diktatorji niso tako jaki, da bi bila potrebna splošna mobilizacija demokratičnih sil... A ker ni pri nas nikogar, ki bi bil nasprotnik demokracije in demokratičnih metod, zakaj bi bila potem potrebna nacionalna fronta, zakaj bi bila potrebna zveza s socialisti, ki so internacionalci, katerim sploh ni leželo na rešitvi naših narodnih vprašanj, in ki so po svojem programu levičarji v duhu Marxa? Dr. Maček je že enkrat izjavil, da so Hrvati demokrati in da jim ni potrebna nobena nacionalna fronta. Zares nimamo nobene potrebe za tako fronto, ki bi klicala na pomoč boviševke, da bi potolčila fašiste. Zato se v hrvatskih krajih preganja med delavci tako boljše, kakor fašizem in propagira »Hrvatski radniški savez«. To je seveda samo mišljenje »Obzorovega« direktorja dr. Milivoja Dežmana, ki se sicer dela, kakor bi bil nekak mentor dr. Mačka, v resnici pa nima nobenih tesnejših in zaupnih stikov z njim. Treba bo torej počakati, kaj poretče sam dr. Maček in načrta za razširjenje srbijanske združene opozicije na socialiste.

Vilder o volitvah v Srbiji

»Nova Riječ«, glasilo Večeslava Wilderja, priobčuje članek o občinskih volitvah in izvaja med drugim: »Zato v Srbiji dobiva v najnormalnejših časih tisti, ki ima oblast v rokah, že s tem 40 od 100 fluktuantne množice, ki tudi brez kakršnegakoli političnega pritiska stopa na stran oblasti. Hrabrost srbskega kmetkega ljudstva ne meri se tamkaj pri volitvah, a najmanj pri občinskih. Ta hrabrost, ki je znana, se uveljavlja na drug način.«

Borzna poročila

Curly, 16. novembra. Beograd 10.-, Pariz 20.205, London 21.245, New York 434.625, Bruselj 73.55, Milan 22.925, Amsterdam 234.65, Berlin 175.-, Dunaj 77.85 (81.35), Praga 15.40, Varšava 81.90, Bukarešta 2.35.

Ljubljana na Martinovo nedeljo

Včeraj smo ob telsti Martinovi gosi kretli nove vino,
da se je ohranila stara tradicija

Ljubljana, 16. novembra. Včeraj smo torej kretli novo vino. To je eden najvažnejših dogodkov pri nas, ki jih sicer javno ne razglamo in ne povečujemo, razen v časopisnih oglaših. Kljub vsemu ima ta pomemben praznik javen značaj, saj ga pri nas proslavljajo povsod, kjerkoli se toči vino ali vsaj njegov surrogat. Proslavljajo ga nekatera društva, posamezniki pa vsi. Izvzeti res ne moremo nikogar, da bi kdo ne bil užaljen.

Vsa naša javnost bi bila užaljena, če bi tega nihče ne zapisal. Pomislite samo, koliko poštrevnosti je treba, kaj vse terja Martinova nedelja od idealnih in praktičnih delavcev, da je praznik res dostojen in da je vino v resnici kršeno. Pri tej priliki vas moramo opozoriti na razliko med krsti vin. Martinov krst je povsem nekaj drugega, kakor navaden krst vina, ki ga vsi dobro poznate in ne cenite posebno. Vino na Martinovo nedeljo je kršeno šele takrat, ko steče po grlu (vseeno v kateri smeri).

Ze več let tožimo, da so se časi povsem spremenili in da ne cenimo več starega duha, zdrave tradicije slavni preteklih časov. Vse te tožbe so neutemeljene, razen če upoštevamo, da je to tudi neke vrste dobra propaganda n. pr. praznovanje Martinove nedelje. Dobro veste, kako so takšne propagande pri nas potrebne, kajti pri

nas se ljudje ne navdušujejo za kršenje vina. Pri nas, kakor veste, nikogar ne teja. Propaganda je torej krvavo potrebna. Upamo, da se je včeraj zopet obnesla, kakor se n. pr. obnese vsako leto na silvestrovo. Vino je kršeno in zdaj ga lahko vsak brez skrbi »kršuje«.

Martin je zelo simpatičen svetnik, če se ne motim. Je bil vojskav sicer pa recimo, da je bil tudi usmiljen: junak, ki je odrezal svojega pol plašča in ga dal takratnemu nezaposlenemu. Od tistih časov se razmere na svetu niso mnogo spremenile, le da ni več tako usmiljenih vitezov med nami. Prav za prav se naš socialni čut najlepše manifestira ob Martinovi nedelji, ko delimo z bližnjim — se sicer plašča — temveč čašico krščenega Martinovega vina. Naše tradicije so v resnici simpatične in jih že zaradi tega ne bodo mogli odpraviti najstrašnejši časi.

Vseh včerajšnjih proslav res ne moremo naštet posebej. Česar, upamo, nam ne bo štel nihče v zlo. Ne moremo tudi reči, katera prireditve je dosegla najlepši uspeh — morilo zanje je količina krščenega vina — takšne bilance so v resnici najtežje in bi zaradi njih v Ljubljani morali imeti poseben statistični urad. Sicer pa je glavno samo, da je vino kršeno. Odnosno, da je pri krstu sodelovala vesoljna Ljubljana.

Kaj nameravajo z zaščitenimi spomeniki?

Angleži se bolj brigajo za grobove svojih psov, kakor
mi za grobove najzaslužnejših mož

Ljubljana, 14. novembra. Le o vseh svetih se navadno spominamo na zapuščene zaščiteni spomeniki, kakor da je vprašanje resnično zaščite teh spomenikov aktualno samo tedaj, v resnici pa ne gre le za prigodno sentimentalnost, temveč za našo kulturno čast, da o pieteti sploh ne govorimo. Ze zdavnaj je bil čas, da bi nam jasno odgovorili na vprašanje, kaj prav za prav nameravajo s stari pokopališčem. Bilo je že nekajkrat naslovljeno javno na one, ki se jih tiče. Toda tiče se tudi vse naše javnosti, kajti »ramote smo delali vsi, na vse pada žalosten »loves« posušenih brezdušev, da ne rabimo se pravičnejših in osterjših zvodev. Drugi narodi časte spomenike svojih velikih mož kakor prave narodne svetilne. Ponosni so nanje, mi smo pa tako brezdušni, da se jih niti ne sramujemo, kakor bi se jih morali tako zanemarjati.

Staro pokopališče je v nekakšni krizi. In sicer grobovo rečeno, v upravniki krizi. Bistvo te krize pa je v tem, da buje nima odgovornega lastnika. Mestna občina ali umiva roke kakor Pilat, dokler ni zemljišče njeno. Posamezne župnije, soudeležene v pokopališki upravi, pa lahko čakajo, kajti kupčija je kupčija, čeprav gre le za pokopališče. Zato ne more nihče reči, kako bo uporabljeno zemljišče pokopališča. Načrti so zdaj še zgolj brezposlen papir. In če ne moremo jasno in javno povedati, kakšne namene imajo z zemljiščem samim na sebi, se seveda je tem lažje izognemo vprašanja, kaj nameravajo z zaščitenimi spomeniki.

Toda na to vprašanje zahtevamo z vso upravičenostjo odgovor. Kulturna javnost, ki mora v tej zadevi prevzeti zaslupeto vega naroda, je dolžna zahtevati, da Ljubljana napravi konec svoji nezasišani sramoti na starem pokopališču. Največ odgovornosti pada na mestno občino, čeprav — ali prav zaradi tega — še ni lastnika starega pokopališča. Če ne more nihče vplivati na lastništvo pokopališča, da bi se končno napravil red na pokopališču ter da bi bili spomeniki vsaj varni pred vandali in tatovi, ki so se specializirali na krajo kovinskih predmetov in celo kamna, vendar lahko občina vpliva s svojo avtoriteto, da se odpravi največja anarhija. Zasebniki so zdaj le prevažali rodbinske grobnice na novo pokopališče, kar pokopališka uprava pač ne more več jamčiti za grobove in ker je treba pokopališče postopno »reducirati«, ko je bilo izlano površje za prenos grobov, a poudarkom, da se bodo pozneje grobovi zravnali z zemljo, kamen pa uprava lahko proda — je bil prav za prava dan znak za splošno puščenje. S tem ne mislimo sicer reči, da so gospodari na zaščitenih grobnicah ljudje, ki so se zavzeli za prenos smrtnih ostankov svojcev na novo pokopališče, temveč da so tedaj pokopališka hlenje divjale še pogumneje in predrzneje.

Kakšni so »zaščiteni spomeniki na starem pokopališču in koliko jih je kratkomo izginilo, ne da bi vedel to kdo razložiti, je bolj, da molčimo, da ne bo sramota še očitnejša. Reči pa moramo, da si od takšne zaščite spomenikov lahko obetamo, da nam čez nekaj let ne bo treba več govoriti o nagrobnikih naših velikih mož, ker jih več ne bo. Pri tem se nam vsiljuje vprašanje, kaj nameravajo z zaščitenimi spomeniki, če bodo na pokopališču v resnici izlani semenišče. Ti spomeniki so namreč razloženi po vsem pokopališču. Zaščita sicer ni mišljena v tem, da vsi spomeniki in grobovi ostanejo, kjer so, toda prav zaradi tega se nam vsiljuje vprašanje, kaj bo s temi spomeniki in kdo je prav za prav odgovoren zaščiti teh spomenikov. Le Mečnikov načrt je govoril o rešitvi te zadeve, kajti po njem bi bil zidan na pokopališču Pantoon naših duhovnih velikanih in v njem bi bili ohranjeni vsi nagrobniki. Plečnikov načrt je za najbrž padel v vodo, ker se čedalje bolj širijo glasovi, da bo v resnici sezidano semenišče na pokopališču.

Na pokopališču e tudi pisateljska grobnica, kjer so našli svoj pomrtni dom Levstik, Aškerc, Geštrin in drugi. Kako se naša kultura »otoljuje« predvsem v leporečju in nadutosti, vidimo v tem primeru: le ome kulturno društvo vodi nekaj računa o zapuščeni zaščiteni nagrobnikih na starem pokopališču — sicer »Preporočil, ki vsaj o vseh svetih obišči grobove in položiti nanje vence. Pozabili tudi ne »nemo na Glasbeno

Matico, ki je sezidala grobnico skladateljem na novem pokopališču. Toda kdo sicer vodi se račune o grobovih naših znamenitih mož? Vodnik, Linhart, Čop, Jurčič itd. so pokopani na starem pokopališču, toda Angleži se bolj brigajo za grobove svojih psov kakor mi za grobove najboljših sinov slovenskega naroda.

Ali potemtakem smemo upati, da se bo kdo zganil in tej blaženi šentflorjanski dolini, da se bo rešeno zamislil nad sramoto, ki bi morala biti v oči še slepca? Ali nam kdo bo odgovoril, kaj bo z zaščitenimi spomeniki? Ali jih bodo ukradli kakor so n. pr. Cankarjevega v Ameriki ali jih pa so prodali, če že ne na javni dražbi, pa vsaj skrivaj, kakor se pač prodaja kamenje z zapuščenih pokopališč?

SPORT

— Zagrebški sodniki ne bodo več sodili ligalskih tekem. Sodniki zagrebške sekcije so imeli včeraj sestanek, na katerem so sklenili, da ne bodo sodili nobenih tekem za državno prvenstvo izven Zagreba. Sklep je bil storjen zaradi čestitih napadov na sodnike in s posebnim odzrom na sodnika Minariča, ker je bil po nedeljski tekmi Ljubljana-Hajduk napaden. Sklep so podpisali vsi zagrebški sodniki, ki sodijo v državnem prvenstvu. Predložili ga bodo sodniškemu odboru pri savezu.

— Kolesarska podzveza. Sklicuje se za torek dne 17. tm. izredna seja v Mariboru v prostorih hotela »Zamorec«. Seja je izredne važnosti za nadaljnji obstoj slovenskega kolesarstva, proti kateremu je začel U. O. saveza s polno paro delovati, hoteč uničiti podzvezo kakor že M. K. P. ter posamezne sekcije in društva. Naprosajo se delegati posameznih društev, da se seje v čim večjem številu udeležijo in prineso s seboj društvene štambljke za eventualno sejo zaupniškega Savezu in pritožbo na ministrstvo telesne vzgoje.

— GZSP (službeno). Ponovno pozivamo vse naše klube, da takoj izvedejo zdravniški pregled za svoje člane tekmovalce. Vsi jesejski klubi naj p. t. tiskovine zahtevajo pri tajništvu. Pripominjamo, da bomo letos strogo pazili pri tekmovalcih na potrjene vne. Izkaznice ter bo h tekmovalcu pripuščeno le tekmovalce, ki bo imel svojo ver. izkaznico popolnoma v redu. — Prosimo vse klube, da prijavijo kandidate za »nuško-sodniški« tečaj, ki ga nameravamo organizirati, če bo dovolj prijav. — Vsi klubi, ki imajo v programu izvedbo medklubskega slaloma ali alpske kombinacije, nam morajo najkasneje 10 dni pred tekmo poslati načrt tekmovalne proge, na progi sami pa zabraniti vsak trening. Prav tako je treba pravočasno prijavljati tudi vsa ostala tekmovalna. — Prosimo vse zainteresirane klube, naj staviijo predloge delotrenjerjev in specialnih smučskih tečajev, da bomo stopili v stik z JZSS. — Vsi klubi GZSP se dalje pozivajo, da nam pošljejo podatke o svojih mladinskih odsekih s točnim pregledom delovanja. — Vsi klubi, ki so pripravljivi izvesti razna poučna sportna predavanja, naj to pismeno javijo podzavezu. — Opozarjajo se vsi klubi, da se dopisi na JZSS pošiljajo samo preko podzaveza.

Mariborski telepat na Dunaju

Maribor, 16. novembra. Nedavno smo poročali o častnem povabilu, ki ga je dobil naš odlični mariborski telepat in grafolog g. Svengali na Dunaju. Da tam prireditve seane. Seveda, saj je vabilu odzval in dosegel prebenedljiv uspeh. Zato ni odveč, da o njem tudi v našem listu poročamo, saj je g. Svengali naš ožji rojak. Slovenjgogrčan.

Srom Jugoslavije in tudi že preko meja priznani hipnotizer, grafolog in telepat g. Svengali je v soboto priletel v mali dvorani »Uranije« na Dunaju večer zanimivih poizkusov na polju hipnoze, telepatije in grafologije pred izbranim občinstvom. Seane se je vršila pod okriljem kluba »Intelek-

tualcev, ki je g. Svengali tudi povabil. Bil je deležen viharnega odobravanja ne samo slovenskega občinstva, marveč tudi zastopnikov vega tuka. Vselej g. Svengali je se udeležil tudi jugoslovnski tiskovalni ataje na Dunaju, ki je osebo čestital na šemu grafologu k tako lepem uspehu. Zaradi velikega navdušenja je moral g. Svengali seane še več večerov ponoviti, obljubiti pa je moral tudi, da bo v kratkem priredil turnejo po Avriiji. K uspehu v tajni mu iskreno čestitamo.

Fran Jezerček na zadnji poti

Ljubljana, 16. novembra

Kako priljubljen je bil ravnatelj Narodne tiskarne Fr. Jezerček v naši javnosti, čep prav zaradi svoje skromnosti ni nikdar šilil nikjer v ospredje, je pokazal njegov pogreb včeraj popoldne. Četudi je bilo zelo slabo vreme, vendar se je pred mrtvašnico na Vidovdanski cesti zbrala velika množica občinstva, da je spremlja pokojnika na njegovi zadnji poti.

Po cerkvenem obredu so peveci Sentjaskobskega pevskega društva zapeli dojemljivo žalostinko »Človek, glej...«, nakar je dolg sprevod krenil proti pokopališču. V sprevodu so se uvrstili za svoji pokojnega člani upravnega odbora Narodne tiskarne, minister dr. A. Kramer, načelnik A. Ribnikar, polkovnik A. Zerjav in dr. M. Brezigarj, dalje bivši upravniki Narodne tiskarne J. Lavrenčič, uradniško oboje listov konzorcija »Jutras«, uslužbenec Narodne tiskarne in grafično delavstvo ljubljanskih tiskarn. Opazili smo tudi številne predstavitelje našega javnega življenja med dolgo vrsto znancev in prijateljev pokojnika med drugimi predsednika Ljubljanskega velešesta S. F. Bonača in narodnega poslanca g. Rajka Turka. Krsta je bila vsa pokrita z vencii, mnogo vencev, ki so jih poklonili Narodna tiskarna, uradništva »Jutrovih« listov, grafično delavstvo in pokojnikovi prijatelji. so pa še nosili v sprevodu. Ob viaduktu na Šmartinski cesti se je sprevod ustavil in peveci so zapeli pokojniku v slovo pretresljivo »Vigred«. Velika množica je pa še spremlja pokojnika do njegovega zadnjega počivališča. — Naj mu bo zemlja lahka!

Zveza organizacij tiskarniških podjetij

Ljubljana, 16. novembra

Včeraj je bil v Zagrebu I. občni zbor enotne zveze tiskarniških organizacij v Jugoslaviji, ki ima svoj sedež v Ljubljani. Zastopanih je bilo 9 prišinskih in svobodnih organizacij, med njimi Društvo tiskarnarjev in Gremija tiskarnarjev iz Ljubljane. Zborovanje je vodil predsednik Društva tiskarnarjev iz Ljubljane g. Makso Hrovatin, ki je v podzavnem govoru pojasnil cilje nove zveze kakor tudi potrebo, da tiskarniške organizacije z enotnim nastopom in enotnimi izjavami v vseh stanovskih vprašanjih na eni strani olajšajo oblastem postopanje, na drugi strani pa uspešneje zaščitijo svoje stanovske interese. Med drugimi važnimi vprašanji je omenjal borbo proti monopolizaciji solskih knjig ter občinskih in banovinskih tiskovin, ker bi bila uničena z monopolizacijo največja grafična podjetja v Jugoslaviji.

Za predsednika Zveze organizacij tiskarniških podjetij je bil izvoljen g. Makso Hrovatin, za podpredsednika g. Josip Čomažar, za tajnika pa g. Rado Grum, vsi iz Ljubljane. Društvo tiskarnarjev bosta zastopala v upravnem odboru gg. Anton Čadež in Franjo Hrastelj. Gremij tiskarnarjev pa gg. Josip Martinčič in Emil Podkrajšek. Prihodnja glavna skupščina bo v Beogradu. Predsednik Hrovatin se je dotaknil tudi vprašanja tolmačenja finančnega zakona na način, ki ne odgovarja njegovemu besedilu in potrebam tiskarniške stroke. V finančnem zakonu je določba, da morajo biti vse tiskarne ne glede na obrtni ali industrijski značaj brezposojno organizirane v prišinskih združenjih tiskarnarjev dotične banovine. Če bi se ta princip kršil in priključile tiskarne recimo industrijskim prišlinskim združenjem, bi izgubile tiskarniške prišline organizacije možnost financiranja svojega urada pa tudi vzdrževanja strokovnih grafičnih šol, ki poslujejo že več let v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Končno se je predsednik dotaknil tudi vprašanja onih strank, ki svojih dolgov tiskarnam sploh ne plačujejo. Borba proti tem strankam se vodi v saveki banovini in dravski banovini že nad 10 let in je do bro organizirana. Sistem takozvanih »črnih knjig« bo razširjen na vso državo. Zveza bo glede na veliko brezposelnost v tiskarnah poskrbela, da se tiskarniška dovoljenja temeljito revidirajo in nekaj časa ne izda nobeno novo dovoljenje brez priporočila Zveze.

Iz Novega mesta

— Zanimivo predavanje. V Solskem domu se je vršilo v ponedeljek zanimivo predavanje, g. Marije Tsunekio Skušček-Kondo in njene hčerke gđe Erike. Predavateljica, je prvič nastopila pred našim občinstvom in ga podrobna seznanila z življenjem japonske žene, pestriimi običaji in glasbo, ki jo je izvajala njena hčerka. Predavanju je naše občinstvo z velikim zanimanjem sledilo, kajti bilo je sicer poučno o načinu življenja na Japonskem po pisani, a ne po živi besedi. Se manj pa je imelo priliko slišati kaj o življenju ljudi na Daljnem vzhodu iz ust Japonce same.

— Močan udarec je dobil te dni v št. Petru brezposelni mehaniki pomočnik, 28 letni Skoda Albert. Fant je bil v gostini, kjer je prišlo med gosti do prepira in končno do pretepa, v katerem je Skoda dobil močan udarec na desno oko. Poškodba je bila tako resna, da je moral fant poiskati zdravniške pomoči v bolnici.

— Vodnikove knjige so dospale. Vsek član, oz. naročnik jih lahko dvigne pri družbenem poverljivcu g. V. Liliiji v Šmihelu.

— Ceste posipavajo. Naše ceste, ki so zadnje čase na večih krajih kazale še preočitna rebra, so pričeli posipavati z gramozom. Prav čedna je sedaj z gramozom posuta in z težkim valjarjem zglijena Sukljotova cesta. Sedaj isti parni valjar glasi Seidlovo cesto proti Ločni. Cesta, ki bo razširjena in bolj složno izpeljana, bo ena najlepših v našem okolišu.

— Kmetijske šole na Grmu bo 13. decembra svečano praznovala 50 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki bo šola tudi izdala jubilejno knjižico, ki bo obsegala nad 120 strani s mnogimi slikami.

Iz Celja

—c Olimp : Slovan 4 : 4 (3 : 3). Na Olimpijskem igrišču je bila v nedeljo popoldne odigrana podzavezna prvenstvena tekma med celjskim Olimpom in ljubljanskim Slovanom. Tekma je bila prav živahna in napeta. Moštvii sta bili tehnično in kombinatno skoraj enakovredni, oba napada pa sta bila premalo odločna. Slovanov napad je bil za spoznanje boljši. Olimpova ožja obramba pa je bila nesigurna. Olimpovi novii vratar ima na vesti dva gola. Takoj v začetku so se pričeli napadi na obeh straneh. V 3. minuti se znajde Doberlet pred praznim Olimpovim golom in pošlje žogo v mrežo. V 14. minuti izenači Čater po lepi kombinaciji Olimpa. v 20. minuti pa povisa na 2 : 1 za Olimp. Ze tri minute nato se posreči Doberletu izenačenje. V 28. minuti dikтира sodnik 11-metrovko proti Slovanu. Vrtar odbije Čatrovo žogo, nakar Čater še enkrat strelja in spravi žogo v mrežo. V zadnji minuti prvega polčasa skoči vratar Olimpa iz gola, a zgreši žogo, dobi jo pa Olimpov branilec Muhovec in jo pošlje v lastni gol. Po odmoru začne Olimp pritiskati, a šele v 18. minuti se posreči Uršiču, da pošlje žogo četrtič v Slovanovo mrežo. V 25. minuti izenači Doberlet po lepem prodoru. Slovan preide v premoč, ki je pa ne zna izkoristiti. V zadnjih petih minutah se Olimp otrese nasprotnika in začne oblegati njegovo svetišče, a Slovanova obramba je na mestu in dobro čisti. Sodil je g. Vebie objektivno, ni pa bil dovolj strog v presojanju faulov. Za popoldne določena prijateljska tekma SK Celje : SK Trbovlje je bila odpovedana, ker Trboveljčani niso prispeli. Podzavezno prvenstveno tekmo Atletik : ISSK Maribor, ki je bila razpisana za nedeljo popoldne v Celju, so Atletiki odpovedali, zaradi česar je Maribor dobil tekmo par forfait 3 : 0.

—c Razglas »Probede«, društva jugoslovnskih umetnikov, industrijcev in trgovcev v Ljubljani, je nabit na uradni deski v veži mestnega magistrata. S tem razglasom se javnost opozarja na otvoritev tečajev, katerih namen je gojiti in propagirati pristno slovensko narodno umetnost, ki izvirata iz tradicij življenja, običajev in miselnosti našega naroda in ki odgovarja čustvovanju in pojmovanju umetnosti in stremljenjem naše narodne sredine ter je svojstvena našim krajem in njihovemu ozračju.

—c O pomlajevanju, načinu in uspehih, bo predaval drevi ob osmih na Ljudskem vseučilišču univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba in bo tudi predvajal zanimive skioptične slike.

Iz Maribora

— Mariborski Rotarijec predaval v Gradcu. Rotary klub izpolnjuje v glavnem štiri častne naloge. Četrti in najvažnejši cilj plodonosnega udejstvovanja Rotarijcev je delovanje na polju mednarodnega zblizevanja. Zato ni odveč, da povdarimo, kolike važnosti je dejstvo, da je član Rotary kluba v Mariboru in odlični slovenski pisatelj g. dr. Ivo Sorbi bil te dni povabljen v Gradec. Tam je v graškem Rotary klubu predaval pred odličnim občinstvom o kulturnem razvoju slovenskega naroda od prvih početkov do današnjih dni. Govornik je bil deležen laskavih priznanj in bi njegovo odlično predavanje objavljeno v odlični reviji graških Rotarijcev.

— Skrbnišek bo gostoval v torek. Radi nedeljske zaposlenosti g. Milana Skrbniška v Ljubljani, se vrši gostovanje v proslavo njegove 25letnice šele v torek 16. t. m. Ze kupljene vstopnice veljajo za ta večer. Milan Skrbnišek nastopi kot dr. Morelj v drami iz jezuitske življenja »Prva legija«.

— Občinski proračun. Vsi oddelki mariborske mestne občine so sedaj zaposleni z izdelovanjem proračuna za leto 1937-38. Proračun bo kmalu dogotovljen, nakar bo predložen mestnemu finančnemu odboku.

— Prenovočalec zaigral senik. V Gradišču je silen požar uničil senik veleposelnika Ivana Pečolarja, ki ima 15.000 Din akode. Požar je povzročil neznan prenovočalec, ki je vrzel cigaretni ogorok v seno.

— Zagonetna strel v Pinarinški ulici. Snodi je nekdo ustrelil za ženo pinarniškega uslužbenca Ivanko Krajncovo, ki se je po Pinarinški ulici vračala domov. Prestrašena žena je odhitela v pinarno, kjer je pri povedovala o dogodku. Policija zasleduje napadalca.

— Ciganstvo tolpe so izsledili orožniki v gozdu nad Hočami. Ker so cigani izvršili v zadnjem času v mariborski okolici več vlovov, so tolpe pridržali in uvedli preiskavo.

— Martinovanje in nož. Preteklo soboto so v neki gostilni v Studencih martinovali. Po obilo zaužitem alkoholu so se pivei stekli in v mlaiki krvi je obležal 40letni mizar Anton Gruber, ki so ga reševali nemudoma prepeljali v bolnišnico.

— Same forma!na seja. V mestu Mariboru ne bo volitev v zbornico za TOI. Da pa se zadosti formalnostim, se je vršila v petek popoldne seja volilnega odbora, ki je bila kratka in zgolj formalnega značaja.

— Morilecva žrtve na zadnji poti. V četrtak popoldne so na kamniškem pokopališču pokopali 16letnega trgovskega vajenca Branka Pušnerja, ki je postal žrtve podlega morilca. Pogreba se je udeležila velika množica iz Maribora in okolice.

— V zadnjem hipu preprečena katastrofa. Snodi se je zaradi neprevidezosti vnela v Danjovski ulici 8 v stanovanju delavca Alfreda Koljence steklenica napolnjena z bencinom. Koljence je hotel pogasiti plamen, pri tem pa mu je goreča steklenica padla na

posteljo, ki je bila namah v plamenih. V silnem strahu je pograbila steklenico ka tarina štiki in jo vrgla skozi vrata na prosto. Pri tem je obšla z gorečo tekočino svoja otroka 6letno Ljiljo in 5letnega Alfreda. ki sta dobila hude opekline na rokah in obrazu. S pomočjo sosedov so ogenj kmalu pogasili. Deklico so prepeljali v bolnišnico.

— Draginja na ribjem tgu. Potkov ribji trg je bil v Mariboru zelo dobro založen. Viskoke pa so bile tudi čene. Tako so prodajali liste, orade, barbone in očiade po 34 dinarjev, jegulje po 22, kalamare po 34, mo-li po 18, cevoli po 19, morske rake po 29, sardelice po 12 in girice po 10 Din kg.

— Kam je izginil. Nadzornik signalov dr. žavnih železnic Ivan Mlač iz Zeleničarske ulice 21 je prijavil policiji, da že od 10. t. m. pogreša svojega 10letnega sina Ivana. Fant je odšel zjutraj v solo, oblaške namreč 4. razred meščanske šole, domov pa se ni več vrnil.

— Tragedija še večja. Vse mesto je pod silnim vtisom strašne tragedije, ki je zadela sodnega uradnika g. Pušnerja iz Studencev ki mu je zlobinec Govedič umoril sina Branka. Tragedija pa je še večja, ker leži žena tekmu preizkušenege očeta v bolnišnici na smrtni postelji. Uboga mati še ne ve, da ji je sina ugrabila roka zverinskega morilca.

— 6 mesecev za 21 konjskih repov. Mali kazenski senat je včeraj obsodil 47letnega brezposelnega delavca Vinka Spurterja na 6 mesecev strogega zaporu, ker je v mariborski okolici odrezal 24 konjem repe. Pri razpravi je obsojenec dejal, da mu je kupčija s konjsko žimo zelo cvelila in se je z njo že nekaj mesecev preživljal.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 16. novembra. Kani: Oltmar.

DANASJNE PRIREDITVE:

KINO MATAICA: Škrjanček poje — žvr-goli (samo ob 16).
KINO IDEAL: Charité Chan v Londonu
KINO SLOGA: Metropolitani
KINO UNION: Šlihi pekal — Piz Paž
KINO MOSTE: Slabi konec — dober začetek
KINO KODELJEVO: Helena in Poročila svojega šefa.

HUBADOV KONCERT ob 20 v veliki F4-harmonični dvorani.

PEDAGOSKO DRUŠTVO: predavanje prof. dr. K. Ozvalda »Kako je prišlo do ser-danje nezdoljivosti s srednje šole«, ob 18.30 v mineraloški predavalnici univerze.

DEZURNE LEKARNE

DANES: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6. Hočvar, Celovška cesta 62. Gariuc, Moster-Zaloška cesta.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 16. novembra: Zario.
Torek, 17. novembra: Kvadratura kroga.
Red A.
Sreda, 18. novembra: Na ledeni plošči. Red Sreda.

Četrtek, 19. novembra: Florentinski slami-nik. Red Četrtek.
Petek, 20. novembra: ob 16. uri: Za narodni blagor. Djaška predstava. Globoko začane cene od 5 do 14 Din. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 16. novembra: Zaprt.
Torek, 17. novembra: Sevilska brivica. Premierski abonma.
Sreda, 18. novembra: Botra Smrt. Red B
Četrtek, 19. novembra: Zaprt.
Petek, 20. novembra: Hofmannove pripovedke. Red A.

V operi studirajo Puccinijeva »Bohemec pod muzikalnim vodstvom dirigenta N. Stritofa, v slednji zasledbi partiji: Mami-Gjurgjenc. Musette—Zupčevica, Rudolff—Gostuš Marcel—Primozil, Colin—Beletto, Schumard—Kolacio, Benoit in Alejandro—Zupan.

Radioprogram

Ponedeljek, 16. novembra

— 14: Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: Voda — potreba in kakovost pitne vode (g. dr. Anton Breclj). — 18.20: Česke narodne pesmi (plošče). — 18.30: Slovenska narodna pesem (g. France Marolt). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Ideja Jovana Skerliča med Slovenci (Toni Gmajner) Ljubljana. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Rezervirano za prenos. — 21.30: Edvard Grieg: Sonata v g-dru-up. 13 (plošče). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Zvoki za oddih (gra radjiski orkester).

Torek, 17. novembra

11: Solska ura: Na Ohridsko jezero! (g. Josip Lapajne). — 12: Pesnice z našega juga (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Reproduc-koncert na wurliških orglah. — 14: Vreme, borza. — 18: Pester spored (radijski orkester). — 18.40: Sola in avtoriteta (g. dr. Stanko Gogala). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Kopališče Ilidže (Stanislav Vinaver) Bgd. — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20: II. skladateljka ura Heriberta Svetela. Sodelujejo: Heribert Svetel (klavir), ženski in moški zbor »Sloga«, gđe. Stelka Korenčanova (so prani) in radijski orkester. — 21: Simfonična glasba (radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Plesna glasba, radijski jazz, vložke po g. Drago Zaggar.

Sreda, 18. novembra

12: Lahka solistična glasba (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13

DNEVNE VESTI

— Važna planinska postojanka prešla v roke SPD. Včeraj je Gospodarska združba v Ratečah oddala v najem za 3 let SPD v Ratečah svojo kočvo v Tamarju pod Jelovcem. Za najem te važne planinske postojanke je bilo veliko zanimanje med sportisti in društvami. Družbe so se udeležile razen SPD še naslednja društva: Sportno društvo Reka, SK Ljubljana in SK Rateče. Izključna cena je bila 5000 Din, izdružena pa za 12.000 Din. SPD bo prevzelo upravo kočvo 1. januarja. Za adaptacijo nameštav investira 20.000 Din in bo kočvo lahko potem nudila prenočiščem od 20 do 30 planincev. Koča v Tamarju je zelo važna planinska postojanka zlasti zaradi tega, ker je izhodišče za visoke ture poleti, pozimi pa središče zimsko sportnega udejstvovanja. Da je SPD dobilo to postojanko v roke, je njen pomemben planinski strateški uspeh.

— Klub hrvaških skladateljev. Včeraj je bil v Zagrebu prvi občni zbor Kluba hrvaških skladateljev. Za predsednika je bil izvoljen Jakob Gotovac. Sklenjeno je bilo prirediti spomladni festival nove hrvaške muzike.

KINO SLOGA
Lawrence Tibbett, najslavnejši bariton sveta

MATICA
SKRANJEK POJE - ŽVRGOLI
Samo ena predstava ob 16. uri, ker večerne odpadejo zaradi koncerta

UNION
Dr. FANCHOV planinski vefilm
BELI PEKEL PIZ PALU
Gustav Düssel, Leni Riefenstahl, E. Udet

— Protituberkulozna Zveza v Ljubljani opozarja svoje dobrotnike in podpornike, da imajo njeni akviziterji za društveno glasilo »Dela proti tuberkulozi« odsele legitimacijo s sliko in podpisom predsednika dr. Jože Bohinca in tajnika dr. Franca Debeveca. Ti akviziterji se morajo izkazati za to legitimacijo in prosimo naše prijatelje, da se na to odzovejo. To velja tudi za druge zbirke v korist Zveze.

— Zadolženost Zagrebških magistratnih uradnikov. Društvo magistratnih uradnikov v Zagrebu se je obrnilo na politično središče, naj se podeli magistratnim uradnikom enkratna zimska nabavna podpora. Svojo prošnjo utemeljuje društvo s tem, da so prišli magistratni uradniki zaradi prenatrpanosti in izredno težkega položaja. 300 uradniških plač je zaveženih, in sicer v skupni dolgi 2.300.000 Din. Magistratni uradniki so tako zadolženi, da ne vidijo drugega izhoda iz svojega položaja, kakor da jim prisloži občina na pomoč z enkratno izdatnejšo podporo.

— Sadržajna in vrtnarska podružnica v Novem mestu priredi poučno filmsko predavanje o naprednem sadjarstvu v sredo 18. t. m. ob 16. uri (to je od 4-6 ure popoldne) v prostorih kina »Krk« v Prospektu doma v Novem mestu. Film je zelo zanimiv in poučen. Radi tega se vabijo vsi sadjarji in okoliški kmetovalci ter gospodinjice, kakor tudi kmetijski in gospodarski študenti, da se te zanimive in poučne filmske predstave polnoštevilno udeležijo. Vstop prost.

— V Jugoslaviji je 600.000 delavcev. Včeraj je imela Delavska zbornica v Novem Sadu občni zbor. Tajnik zbornice Rajković je poročal o socialni politiki in zaščitni delavcev. Omenil je, da je v naši državi okrog 600.000 delavcev.

— Kongres Južnoslovenske pevske zveze bo letos v soboto 28. in v nedeljo 29. t. m. v Novem Sadu. Prometni minister je dovolil udeležencem kongresa polovično vozno. Vozna olajšava bo veljala od 24. novembra do 3. decembra. Zveza poziva pevsko društva in župe, naj se v čim večjem številu udeležijo kongresa, ker so na dnevnem redu zelo važna vprašanja, od katerih bo odvisno naš daljnje delo zveze.

— Zagreb bo imel 17 kinematografov. Po številu kinematografov je Zagreb že zdaj na prvem mestu v naši državi. Zdaj ima 13 kinematografov, dobi pa še štiri, tako da jih bo imel do konca leta 17.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stalno, deloma oblačno, nekoliko hladnejše vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 11, v Beogradu, Skoplju in Splitu 10, v Mariboru 9, v Ljubljani 8,8, v Sarajevu 7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,9 temperatura je znašala 5,8.

— Sanomir gimnazijalca. V Požarevici se je obesil v soboto 14-letni dijak IV. razreda gimnazije Milan Stanešić, in sicer zaradi slabega reda. Fant se je bal staršev.

— Vlak razmesaril delavca. V soboto ponoči je kopirniški osebni vlak blizu Zagreba do smrti povozil 34-letnega delavca Lovra Kosa. Sprodnji del lokomotive mu je strl pri koši in razmesaril telo tako, da so ležali po celini deli raztreseni ali tiru. Vse kaže, da je fant sam kriv nesreče, ker je hodil po železniški progi in najbrž ni ali

šal vlaka. Pokojni je bil doma iz Gorice in v Zagrebu je stanoval pri Antonu Golubiču.

— Gostilničarja so okradli. V Lekanih gostilni v Potoku pri Starom trgu so včeraj veselo martinovali. Zaradi neke malenkosti so se pa duhovi tako razburili, da je nastal hud pretep. Gostilničar Jakob Lekšan je skušal goste pomiriti, med aplošnim pretepanjem pa je izkupil sam. Eden izmed pretepačev mu je porinil nož v trebuh in je bil Lekšan naskrbi ves v krvi. Ranjenca so ponoči prepeljali v voz na Rakek, od tam pa z vlakom v Ljubljano, kjer se zdravi v bolnici.

— V silobranu ubil očeta. V Kleovu blizu Banjeleže je blagodej Derkuča v silobranu ubil svojega očeta. Oče je bil zelo strog in ko se je sin oženil, je postal življenje v očetovi hiši nezno. Ker ni našel drugega izhoda, je poslal svojo ženo domov k njenim staršem, sam je pa odšel po svetu s trebuhom za kruhom. Lani o Božiču se je vrnil, toda doma so ostale razmere neizmenjene. Letos 11. aprila je prišlo med očetom in sinom do spopada. V strahu, da bi ga ne napadel oče, je sin pograbil klativo in udaril očeta 12 krat po glavi, da se je mrtev zgrudil. V soboto se je zagovarjal pred sodiščem in obsojen je bil na 15 let robnice.

Iz Ljubljane

— Izidovje na stavu univerzitetne knjižnice je trdo kakor najtrši beton. Nanj so naleteli na zahodni strani ob emonskem zidu in je težko reči, ali so to temelji emonskega zidu ali knežjega dvorca. To izidovje jih zelo ovira pri kopanju temeljev. Če je bilo izidovje knežjega dvorca se tako trdo in trdno, bi ga v resnici ne bilo treba podreti po potresu, kakor so nekateri mislili, ki trdijo, da je bila nepopravljiva škoda, da je Ljubljana izgubila tako lepo palačo velike arhitektonske vrednosti. Toda vprašanje je, kje bi sicer zidali univerzitetno knjižnico. Stavbišče za ta namen je idealno po svoji legi v bližini univerze in tehnike. Pač pa so slaba tla za temelje, kar je očitno zlasti zdaj, ko so ob Turjaški ulici že prikopali do globine temeljev. Zanj je nekoliko podobna usodijskemu blatu v Ljubljani in je precej mokra.

— Izidovje vprašanje zdravstva. Prejšnja leta so razvažali v Ljubljani čist, v klavnicah izdelan led, v posodah, zaprtih avtomobilih, dočim letos razvažajo po mestu umazan, v ribnikih nasekan led kratkotalno na odprtih vozovih. Sicer pa ta led ne more biti še bolj umazan, čeprav bi ga prevzajali v smetarskih vozovih. Ze od daleč lahko presodiš, kakšne kvalitete je, saj je črn, kakor da je pomešan s premogom. Takšen led pri nas uporabljajo v gostilnah. Z odprtih vozov ga prenašajo v brenth v lokale, kjer ga uporabljajo za hlajenje pijač in živil. Naravni led ni nikdar čist in vsebuje vedno bakterije, kar je pač splošno znano, zato je tudi predelovalci čistega ledu v modernih mestih posebnega, zelo važna panoga živilske industrije. Led mestne klavnice je menda nekoliko dražji od naravnega, kar pa bi ne smelo odločati pri konzumu. Ali mestna občina, odnosno njen pristojni oddelček, ni dolžna zaščititi zdravja prebivalstva v tem pogledu?

— Izidovje v gostilni pri Prijatelju v Mostah se toči novo vino. Od treh litrov dalje se odvajata tudi na dom. Telefon št. 2112.

— Izidovje pri planiranju prostorskega socialnega darščine. Mestno poglavarstvo je že večkrat v časopisih opozorilo, da nekdo ne upravičeno pobira prostovolne prispevke za brezposelnost, navzven temu so razni zavodi in podjetja zopet izročila v zadnjem času temu brezposelnosti znatne vsote, ki jih mestno poglavarstvo seveda ni nikdar dobilo. Da se te zlorabe preprečijo, opozarja mestno poglavarstvo Ljubljane vnovič, da naj od vsakogar, ki pride pobirati prostovoljno socialno davščino na enak način energično zahtevajo uradno izkaznico, ki navaja ime pobiralec in pooblastilo, da sme prispevke nabirati. Kdor nima te izkaznice, ni upravičen pobirati prispevkov. Dalje opozarja mestno poglavarstvo, da nobeni stranki doslej še ni telefonično sporočila, da bo prišel kdo pobirati davščino in tega tudi ne bo storilo. Dotični izkoročevalci zaupljivih ljudi pa navadno telefonirajo, da bo prišel po socialne prispevke in govori, kakor bi telefoniral mestni socialni urad. Mestno poglavarstvo upa, da bo zločinca kmalu izsledilo vabi pa Ljubljane, da pri izpeljavi po nagaio in tega nabiralec, ko se oglasi, izroči varnostni straži.

— Izidovje umira? Prejeli smo naslednji dopis iz pevski krogov in ga priobčujemo: Znova in znova se slišijo tupatam glasovi, da zanimanje za petje, posebno za zborovsko pri nas poje. Da je publiki več za orkestralno in simfonično glasbo. Da se je petje preživelo je celo trdil nedavno eden naših priznanih kompozitov najkrajšemreje smeri v radiu. Ta trditve absolutno ne drži. Drži pa trditve, da so bas kompozitni v veliki meri krivi, da obstojnost nima zanimanja za koncerte, ker so mu servilni neuporabne poizkuse svojega eksperimentiranja. Star pevec sem in nikdar nisem imel averzije proti najnovejšim pesmim, dasi so jih ljudje zaradi nerazumevanja odločno odklanjali. Pevci pa so jih od vaje do vaje preklinjali. Na svojo razno pridem pa v ponedeljek na Hubadov večer Po reklami sodeč bomo vsi prijatelji lepe umetne in narodne pesmi res uživali malo blagoslavlja, ki smo ga bili vedno navajeni pod Hubadom. Pa bo ta koncert tudi dokaz, da naše »hopovo petje ne umira ampak živi!«

— Izidovje Kdaj bo sgrajeno pristanišče v Trnovem? Po načrtu dobi Ljubljana v Trnovem leno rečno pristanišče za blago in ne le za sportne čolne. Zdi se, da se mesto zaradi regulacije Ljubljanske reke za navedeno pristanišče odločno odloča. Ljubljana in Ljubljani se je povsem ustavila. Začasnemu pristanišču je na koncu Trnovskega pristanišča, kjer je na malo prostora za razkladanje in odkoder je težek odvoz Tovarnu pristanišče bo vzdolž Trnovskega pristanišča med gradbenim in prulskim mostom. Nad obrednim opaznim zidom bodo položili še široke stopnice, ki bodo naj-

Krojači ne morejo prebrskati naše moške šole! Njihova sodba je, vsekakor, tudi za vas meročajna. Oglejte si naše šole, a ko nam boste zaupali kupite si za obleko, ki vam bo delala veselje.

»Manufaktura« t. d. trgovina ki vas želi boljše postrežiti
Mestni trg 17

brž kamnite. Detaljni načrti menda še niso izdelani in delo še ni oddano. Zato je še vprašanje, kdaj bo dograjeno ter uporabno tovarno pristanišče.

— Izidovje Društvo »Putnik« priredi od 5. do 10. decembra izlet na Dunaj s posebnim vlakom. Cena vožnji II. razred 380 Din in III. razred 280 Din. Informacije v bilietarnicah »Putnik«: Gajeva ulica 3 in hotel Metropol.

— Izidovje Umrla so v Ljubljani od 6. do 12. tm. Velkavr Marija, roj. Rutar, 51 let, žena drž. cestarja, Vič, Repovš Friderik, 58 let, šolski upravitelj v p. Ravnar Marija, roj. Ban, 77 let, vdova poštn. poduradnika, Prosen Lovro, 81 let, zasebnik, June Marija, roj. Kastelic, 74 let, vdova fin. respicij, Colner Terezija, 78 let, služkinja, Bergant Lucija, roj. Delakorda, 46 let, žena železn. zvončnika, Zenko Neža, roj. Počkar, 85 let, vdova uslužb. dohod. urada, Pipan Alojzija, roj. Urbančič, žena sodar, pom. piv. »Union«, Ingliš Jože, 27 let, akademik, Terbovc Neža, 77 let, postrežnica, Sulejmanović Vekoslav, 3 in pol meseca, sin delavca, Pernovšek Justina, roj. Sluga, 78 let, žena davč. naduprav. v pok. Beber Franc, 66 let, komercialni vodja v pok. Tomšič Elizabeta, roj. Avguštin, 82 let, žena delavca. — V ljubljanski bolnici so umrli: Zolaker Jožefa, 46 let, šivilja, Dražil Ivan, 71 let, mest. pis. rav. v p. in mešan ljubljanski, Purger Marija, 7 let, hči tesarskega pomočnika, Moše pri Smedniku, Sieberer Amalija, roj. Pavlič, 35 let, žena strojnika, Čuden Milan, 17 mesec, sin zidarja, Vič, Zidar Antonija, 30 let, žena kovača, Klemenc Urh, 52 let, obč. ubogi, Sv. Katarina pri Kranju, Zvegljč Amalija, 28 let, dninarica, Pečje 3, obč. Blanca, Aužner Ciril, 6 let, sin posestnika, Laze, obč. Dramlji pri Celju, Mrak Milan, 3 leta, sin posestnika, Plešivec, obč. Brezovica, Zerjal Anton, 56 let, uradnik Pokojniškega zavoda, Nered Anton, 30 let, pleksarski pomočnik, Hann Hemina, 5 let, hči delavca, Ojsteršek Marija, roj. Belci, 54 let, žena skladiščnika drž. železnice, Oven Marija, 76 let, dninar, Strahomer občina Tomšič, Stular Marija, 54 let, žena delavca, Cerklje pri Kranju, Kočever Milan, 6 tednov, sin kurjača, Salika vas pri Kočevju, Kermec Jožef, 42 let, soboslikar, Zapuže, Stular Marija, 29 let, hči čevljarja, Ljubno pri Radovljici.

— Izidovje I. (36) delavski prosvetni večer »Vzajemnost« v »Zarj« bo v sredo 18. XI. 1936 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Spored je lep in bogat. Godba »Zarja« bo igrala več lepih skladb, med njimi tudi najnovejšo »Živio« predsednika od skladatelja Josipa Skorpika. G. dr. Dragotin Lončar bo predaval »Znanost in delavstvo«. Pevski zbor delavskega pevskega društva Ljubljana bo zapel več delavskih in narodnih pesmi. Opera pevka ga. Marta Oberwalderjeva bo zapela novo harmonizacijo skladbo Josipa Skorpika »Sopel slovenskih narodnih pesmi«. Vmes bodo recitalije. Vstopnice se dobe v Delavski zbornici. Strokovna komisija po 3 in 2 Din, stojšča 1 Din.

— Izidovje VI. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva, Univ. prof. dr. A. Král. V svojem predavanju nam bo g. prof. predložil važnost izobiljavanja znanja oblike mostov na eni strani z ozirom na statične potrebe nosilne konstrukcije, na drugi strani pa z ozirom njihovega estetičnega pomena v pokrajini in celotni sliki nasebine. Kako rešujemo ta problem v inozemstvu in kako se je v

zadnjem času pojmovanje estetike mostnih zgradb razvijalo, nam bo pokazal predavatelj na številnih starejših in modernih objektih iz Svice, Nemčije, Čehoslovaške, Francije in nordijskih držav švedske in Finske. Številni diapozitivi itd. Predavanje se bo vršilo v torek 17. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice: Vstopnina 6, 4 in 2 Din.

— Izidovje Veliko zanimanje za češki jezik v Ljubljani. Letos je prirejenih pod okriljem JČ lige v Ljubljani 11 tečajev za češki jezik. Vpisalo se je 340 učencev. Javna tečaja sta dva s 65 učenci, 9 jih je pa prirejenih na srednjih šolah (275 učencev). Prirejena bosta najbrž še dva tečaja, in sicer na trgovski akademiji in gimnaziji za Bežigradom, kjer se je tudi prijavilo dovolj učencev, a ovire so bile doslej zaradi učiteljev. Pomisliti je treba, da vseh 11 tečajev vodita le dva učitelja, in sicer prof. dr. V. Burian in učitelj Polak. Izredno zanimanje za češki jezik je tudi med Sokoli, predvsem zaradi sokolskega zleta, ki bo prihodnje leto v Pragi. Morda bo prirejenih še nekoli o tečajev tudi zanje, če bo dovolj učiteljev.

ZOBOZDRAVNIK
DR. SCHWEIGER
PRESERNOVA 52, ordinira od 15. XI. naprej ob delavnikih od 8. do 12. in od 3 do 6.

— Izidovje Učni tečaji za dijake in dijakinje srednjih in meščanskih šol so v bližini realne gimnazije na Poljanski c. Poučujejo se vsi predmeti Posebni tečaji za privatiste in za kandidante za višji in višji tečajni izpit. V posebnih urah priprava za šolske naloge. Informacije dnevno od 10. do 12. ure Zrinjskega cesta 8.

— Pedagoško društvo v Ljubljani priredi danes ob 18.30 v mineraloški predavnični univerze svoje prvo javno predavanje. Predaval bo g. prof. Osvald Karel o temi: »Kako je prišlo do sedanjega nezadovoljstva s srednjo šolo?« Iskreno vabljeni člani, prijatelji društva in vsi, ki jih problem zanima.

— Izidovje Ponovno opozarjamo na jutrišnji koncert francoskega violinista Roberta Soetensa. S sodelovanjem našega pianista Pavla Šivica bo izvajal celo vrsto skladb iz francoske glasbene literature za violino in klavir. Koncert se vrši v mali Filharmonični dvorani v torek dne 17. t. m. ob 20. uri. Sodeži so po 20, 15, 12 in 10 Din, stojšča po 5 in 7 Din. Ter se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

— Izidovje Karitativne organizacije v Ljubljani vabi mestno poglavarstvo, da se po svojih zastopnikih zanesljivo udeležijo sestanka, ki se bo vršil v sredo 18. novembra 1936 ob 18. uri v mestni posvetovalnici na mestnem poglavarstvu, soba št. 22. Na dnevnem redu je razgovor o skupni organizaciji »Božičnica« v Ljubljani. Na sestanku so vabljeni vsa društva in organizacije, ki namenjajo obdarovati reveže za Božič, tudi ako niso prejele posebnega vabila.

— Izidovje Predavanja Jadranske straže v Ljubljani. Da vpozna širša javnost lepote našega morja, njegovo važnost njegove skrbi zaklade kakor tudi da more zasledovati vsa najnovejša pomorska vprašanja, je sklenil Krajevni odbor Jadranske straže prirediti v zimski sezoni ciklus predavanj. Predavanja bodo združena z družabnimi večeri, pri katerih se bodo objavljale najnovejšje pomorske novosti. Družabni večeri bodo izpopolnjeni z zabavnim programom, ki bo omogočil članom, da prebijajo nekaj ur v vselem razpoloženju. Prvo predavanje bo v soboto 21. tm. ob 20. v dvorani Okrožnega urada (Miklošičeva cesta). Predaval bo direktor Turistične zveze za Hrvaško Primorje g. Vrginčan Srečko o temi: »Umetniški zaklad Hrvaškega Primorja«. Predavanje bodo spremljevale najnovejšje skioptične slike. Po predavanju družabni večer v restavraciji »Union« kjer se bodo objavila najnovejša pomorska poročila. Vstopnine ni. Pozivamo vse člane in pri-

jatelje Jadranske straže, naj s svojo udeležbo podpirajo predavanja in družabne večere JS, ker bomo s tem pokazali našo pomorsko zavest, ki nam je v današnjih časih in prilikah najbolj potrebna! Cuvajmo naše morje!

— Izidovje Naš odlični Slovenski vokalni kvintet (gg. Stibernik, Jug, brata Petrovčič in Šule) je svoje sodelovanje na Hubadovem koncertu v ponedeljek 16. t. m. ra- devolje obljubil. Njegov nastop je privlačna komorna pevska točka med številnimi ljubljanskimi zbori. Vstopnice in sporedi za koncert so naprodaj v Matični knjigarni. Cene nizke.

— Izidovje Pevci in pevke, ki bodo sodelovali na Hubadovem koncertu v ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani, se morajo ob vstopu v garderobo na desni strani izkazati s posebno legitimacijo. Društveni tajniki dobe te legitimacije pri župnem tajniku, kateremu naj čimprej sporoče točno število nastopajočih. Vse informacije dobite vsak večer ob 18. uri v Glasbeni Matici (soba št. 6). Na koncertu je vhod na oder z desne strani, izhod čez oder na levo stran.

— Izidovje Redek umetniški užitek bodo imeli vsi posetniki violnskega koncerta v torek 17. t. m. Nastopil bo zopet po krajšem preletu na našem koncertnem oderu francoski violinist Robert Soetens ob spremljevanju pianista Pavla Šivica. Ko je pred letom dni Soetens koncertiral v Ljubljani, je s prvim nastopom fascinalno po etnične koncerta. Prinaša nam izključno le dela francoske literature, zato smo prepričani, da jih bo izvajal v najčistejši in najpopolnejši interpretaciji. Koncert bo v mali Filharmonični dvorani, predprodaja vstopnic v Matični knjigarni, sedeži od 20 Din navzdol.

— Izidovje Denar v smeteh. Mestna občina je odredila, da se izvažajo smeti iz mesta na travnik v Mestni log, poleg »Sibirije«. Smetarski vozovi dovažajo tja dan za dnem velike množice smeti, med katerimi so veliki odpadki, pa tudi predmeti, ki se dajo še spraviti v denar. Zato se zbirajo na tem velikem mestnem smetišču reveži, ki zbirajo staro železje, kakor so ga popreje iskali v strugi Ljubljane ter drugod. Več je takih revežev, ki dan na dan skrbno prebrskajo vse smetišče in spravljajo v pripravljene vreče kose železa, staro posodo, pločevino ter druge predmete.

— Izidovje Pretepanje živine je pri nas še vedno v navadi. Še vedno se najde surovi vozniki, ki neusmiljeno udarjajo z bičem po zganem konju, ali gonjajo, ki bijejo po goveji živini, čeravno se vsa utrjena komaj vleče naprej po cesti. Nekemu vozniku se je v sredo v Trnovem konj pretegnil zaradi težkega tovora na vozu, vendar ga je neusmiljeno bičal, dokler se žival ni zgrudila. Pa tudi potem se ni odnehal, marveč je pograbil bičevnik in z debelim koncem udarjal na iztrpanem konju. Očividci so skušali preprečiti voznikovo podvigost, pa je nahučil še nje. Slednjic so pozvali stražnika, ki je šel napravliti red in voznika legitimiral. Za tekega suroveža bi bila pač najprimernejša kazen, če bi jih tudi sam dobil čez pleča.

— Izidovje Vlami in tatvine. V društvene prostore Gospodinske zveze na Bregu 8, je te dni vliomil neznan tat ter odnesel 6 belih prlov, 2 elektrika likalnika, nekaj posode in drugih predmetov. Škoda znaša 2000 Din. Antonu Luskovcu iz St. Vida je nekdo ukradel na Ljubljanskem polju aktovko, v kateri je bila 350 Din vredna pištola, znanke Stever, iz avtomobila Alberta Trpina, ki ga je pustil pred neko kavarno v Kolodvorski ulici, je neznanec odnesel 2 odeje, vredni 300 Din. Včeraj ponoči je nekdo vliomil v izložbeno okno Preskerjeve trgovine na Sv. Petra cesti ter ukradel 2 suknji, več žepnih robcov, 1 suknjič, 1 plašč in več drugih predmetov, v vrednosti nad 3000 Din.

— Izidovje Avto je je povozil. Na Celovški cesti v Šiški je neznan avtomobilist podrl včeraj 77-letno mestno ubogo, Amalijo Avguštin. Avtomobilist jo je odkuril dalje, Avguštinova je pa obležala z dvakrat namoljeno levo roko in manjšimi poškodbami, Odpeljali so jo v bolnico.

MALI OGLASI

Beseda 50 para. davek Din 3.—, Beseda 1 Din. davek 3 Din
preklic

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

2 OPREMLJENI SOBI
oddam boljše gospodu, gospodinjici ali pa zakonca Centralna kurjava kopalnica, lift, v bližini glavne pošte. Na sloj v upravi 2911

ODDA SE
3-podno komfortno stanovanje s kopalnico, 3-odno stanovanje s pritlikalnimi in 4-odno komfortno stanovanje. Naslov pri Aloja Compagny d. s. o. z., Ljubljana 2184

Hubertus
nepremičljivost temnosiv in v različnih barvah po 250 Din ter vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri Prekerju Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Sveže najfinije orleško
RIBJE OLJE
iz lekarne
DR. G. PICCOLIJA
V LJUBLJANI
se priporoča bledim in slabotnim osebam.

PRODAM
Beseda 50 par. davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

Telefon 2050
Suha drva, premog, kartopake, dobite pri
I. POGAČNIK
Bobarjevo ul. št. 5.

KLISEJE
KEND IN
VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

NAZNANILO!

Vsem cenjenim gostom in občinstvu naznanjam, da sem prišla in prevzela staro znano restavracijo

»POD SKALCO«, Mestni trg 11, kjer bom točila prvovrstna vina in imela vedno razna jedila po nizki ceni na razpolago. Točim štajerska, dolenska in tudi debla dalmatinska vina. Za obilen obisk se priporočam.
SMON MARJA, LJUBLJANA

NAJBOLJŠE VINO

okusno štajersko, rizin, burgundec, eviček od najzgodnejših vinogradnikov, močna dalmatinska vina, nudi gostilna France Tomšič, Bleiweisova 15. Čez ulico nudi gostilničar po dogovoru pri večji količini znižane cene. Letotam se sprejme zares poštna naklarska.

Gramofonske plošče in gramofone biva trdke A. Reberger dobite po razprodajnih cenah v Dalmatinski ulici 10 (nasproti hotela Struškaj) 2995

NOVO TRGOVINO

na sv. Petra cesti št. 30 je otvorila znano solidna trrdka

F. I. GORIČAR

kjer bo imela specialno zalogo platnenega in bombažatega blaga, na pr.: platno — konteno — flanela — prte — servete — namizne garniture — gradl za žimnice — inle — volnene in prešite odeje od prirošnih do najfinjših kvalit, flanel rjuhe, pernice, blazine, perje in puh, bombaž za odeje, ter izgotovljeno moško, damsko, otroško in posteljno perilo, pletenine in trikotažo.

Bogata izbira blaga za poročne opreme, PRAKTIČNA DARILA ZA RAZNE PRILIKE, V delo prevzamemo vse vrste perila, kompletne opreme za neveste, kar izgotovimo solidno po najnižjih cenah.

Da se nova trgovina vpelje, dobi vsak, kdor kupi nad 25.— Din primerno reklamno darilce

Makulturni papir

proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Delo za zaščito mladine

Zborovanje banovinske sekcije Jugoslovenske unije za zaščito dece

Ljubljana, 16. novembra. V prostorih Rdečega križa na Gospodarski cesti 2 se je večeraj vršilo, po komaj 6 mesečnem obstoju veliko zborovanje banovinske sekcije Jugoslovenske unije za zaščito dece. Na zborovanje je prislopo lepo število delegatov iz vseh krajev Slovenije. Zbor se otvoril predsednik dr. Fetič. ki

je po pozdravu navzočih predlagal, naj se odpošlje brzojavni pozdrav častni pokroviteljici unije, Nj. Vel. kraljici-materi Mariji, potem je pa kratko spregovoril o delu unije ter omenil nekatere predloge za glavno skupščino, ki bo 29. novembra v Beogradu. Sledilo je obširno tajniško poročilo g. Vojka Jagodica. Unija šteje 20 rednih in 7 izrednih članov. V maju se je vršil po vsej državi »dečji teden« z geslom: Vzgajmo si zdrav naraščaj! Ker je bila sekcija ustanovljena šele par tednov prej, ni bilo mogoče organizirati toliko, kakor bi bilo potrebno. Predno se loti sistematičnega dela, hoče sekcija ugotoviti stanje otroške zaščite v Sloveniji. Ugotovitev tega stanja bi bila za nadaljnjo kooperacijo in koordinacijo vseh društev, ki se bavijo z otroško zaščito, zelo važna. Vsekakor bi

bilo treba vedeti, koliko takih društev in ustanov imamo, kakšna so njihova pravila in smernice, koliko članov je aktivnih, kakšne uspehe so dosegli, kje tiče vzroki neuspehov društev itd. Zato je bila poslana v pošto prihajajočim društvom posebna okrožnica, v kateri se jim je pojasnila ustanovitve in pomen unije.

G. tajnik je kratko poročal tudi o delovanju raznih društev, ki se bavijo z zaščito otrok na deželi in v mestu. Omenjal je med drugim tudi Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani, ki obstaja že od leta 1907. V njegov delokrog spada osebno pravna zaščita dece. Društvene posle vodi generalni varuh, ki ima v varstvu okrog 600 otrok.

Po ustanovitvi sekcije se je pričelo intenzivno zanimanje za njeno delo tudi po deželi. Zanimanje za delo unije je zlasti pokazalo naš učiteljsko. Vse vzgojno prizadevanje pa bo ostalo brez uspeha, če se ne ustvarijo otrokom osnovni življenjski pogoji, da jim bo zagotovljena nemotena telesna in duševna rast ter odstranjeni vsi čenitljivi, ki to rast zavirajo. Socialno vprašanje slovenskih otrok se mora dvigniti na prvo mesto tudi, ker se ob socialnem položaju otrok, v kakršnem žive danes, odpira vprašanje telesnega in duševnega stanja bodočih generacij, ki morajo v svojem razvoju napredovati in ne odstopati. To vprašanje pa ni samo trenutno, marveč je vprašanje časa in z njim tesno v zvezi vprašanje bodočnosti naše države. Iz tega jasno sledi, da je treba otroški zaščiti posvetiti vso pozornost in poiskati vse možnosti, da se to vprašanje pravilno reši. Brez ureditve tega vprašanja, je vsak napredek in vsaka vzgoja iluzorna. Posebna pozornost naj se posveti tudi varstvu defektne dece.

Ob koncu tajniškega poročila se je razvila živahna debata in so bili sproženi razni predlogi. Iz vsega sledi, da bo treba ustanoviti šolske kuhinje in vzgojevališča, da bo treba posvetiti več brigi zdravju šolske mladine itd. Sproženi so bili tudi predlogi, kako naj se zboljšajo razmere in kako naj se odpomore našemu celotnemu mladinskemu problemu. Ob koncu je bila sprejeta obširna resolucija, obsejajoča vse predložene in sklepe v zadevi mladinskega skrbišva.

Sokolstvo

Važno sokolsko zborovanje na Taboru
Načrt Petrove sokolske petletke župe Ljubljana

Ljubljana, 16. novembra. V mali dvorani sokolskega Tabora se je bila večeraj ob 9. dopoldne važna seja zbora društvenih delegatov Sokolske župe Ljubljana, ki je bila razmeroma prav dobro obiskana, vendar smo na nji pogrešali še mnogo edinic, ki so s svojo odsotnostjo pokazale prav malo sokolske zavednosti in discipline.

Zborovanje je otvoril župni starosta br. Josip Pipenbacher, ki je po uvodnih formalnostih toplo pozdravil zbrane delegate, nato pa v lepem govoru podal smernice dela sokolstva v sedanjih dneh. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Sledilo je izredno zanimiv referat župnega podnačelnika br. Franja Lubeja, ki je v daljšem in borbenem govoru očrtal položaj sokolstva na teritoriju naše župe. Poročilo je bilo soglasno in z odobravanjem sprejeto. Tudi dodatno poročilo župnega podnačelnika br. Jožeta Rusa je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Soglasno je bilo sklenjeno, da se bodo vsa vprašanja, tičeča se sokolske organizacije, skušala v vseh edinicah uveljaviti. Župni gospodar br. Luc Straus je poročal o gospodarskem položaju župe in župnih edinic s posebnim ozirom na plačevanje članarine in prispevkov, potem pa je podal poročilo o župnem vestniku »Sokoli«, upravniki vestnika br. Ivan Prosenec. Pozval je navzoče delegate, da poskrbijo pri svojih edinicah in naročnikih za točno plačevanje naročnine in propagirajo vestnik med sokolskim pripadnostvom.

Z velikim zanimanjem je bil sprejet načrt »Petrove sokolske petletke župe Ljubljana«, ki ga je predčital br. Franjo Lubej. Načrt je velikopotezen in ga bo skušalo sokolstvo naše župe v teh petih letih čim

bolj uresničiti in uveljaviti. Načrt obsega 1. notranjo okrepitev: z ustanovitvijo župnega znanstvenega vzgojnega krožka, z ustanovitvijo župnega interneta, z ustanovitvijo župnega zbora predavateljev za predavanje in debate, s popolnim in stalnim stikom župnih poverjenikov z vsemi društvami, skrbeti za župni vestnik, z ustanovitvijo vadiateljskih zborov v vseh društvih in z očiščenjem sokolskih vrst. 2. prireditve: 1937 notranje čiščenje, 1938 župni zlet, župne tekme in udeležba na X. vsesokolskem izletu in na mednarodni telovadnici tekmi v Pragi, 1939 župni planinski tabor, 1940 župni zlet, 1941 vsesokolski zlet v Beogradu ob proglasitvi polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. 3. gospodarska osamosvojitve: z ureditvijo plačevanja članarine in porezov, uvedbo zletnih fondov, s širokopotezno nabavo sokolskih krojev, s sanacijo sokolskih domov, z ureditvijo letnih telovadišč ter drugih telesnosportnih naprav v župi in društvih, z zagotovitvijo prostora za sokolski stadion in z ustanovitvijo sokolske zadruge. Ta načrt je zgrajen na podlagi savezne, državne in banovinske pomoči ter ustanovitve lastne sokolske zadruge. Poročevalec br. Lubej je k vsaki točki podal primeren komentar ter je bil načrt nato od delegatov soglasno sprejet in odobren.

K besedi se je oglasilo več bratov, ki so podali svoje misli k načrtu Petrove sokolske petletke, naka je starosta z zahvalo delegatom in poročevalcem zaključil ob 13. sokolsko zborovanje. Iskreno želimo, da bi sokolska župa Ljubljana v polni meri uresničila načrt Petrove sokolske petletke, ki ne bo samo v ponos lastni župi, marveč vsemu jugoslovenskemu sokolstvu. Zdravo!

— Telovadna akademija Sokola na Taboru. Sobotna telovadna akademija Sokola I je bila živa slika plodnega dela. Spored je bil zanimiv in pester in je obsegal 15 točk. Društveni orkester je zaigral za uvod koraknico in sokolski himni »Pesem sokolskih legij« ter »Hej Slovanci«, ki jo je pel tudi navzoče občinstvo. Sledil je nastop članov, ženskega naraščaja, članic z vajami na drogu, po naraščaju zopet člani z vajami na bradli in raznoterimi točkami. Prireditve so se udeležili zastopnik bana prosvetni šef profesor J. Breznik, novi divizionar general Tonič z generaloma Popadičem in Dokičem, češkoslovaški konzul ing. Minovsky ter francoski konzul Rembrand s soprogama in mnogo sokolstvu naklonjenega občinstva.

Shaw o fašizmu in komunizmu

Slavni angleški pisatelj pravi, da sta komunizem in fašizem v bistvu eno in isto

Dopisniku »Daily Expressa« je odgovoril Bernard Shaw na nekatera vprašanja, nanašajoča se v prvi vrsti na fašizem in komunizem. Prvo novinarjevo vprašanje je bilo:

— Ali pride do nove svetovne vojne?

— Nujno ne. Vsaj zdaj to ni verjetno. Strašno je, da si velesile ne upajo nastopiti druga proti drugi z orožjem v rokah. Pač pa imamo razredno vojno, ki se kaže v španjli in ki jo tam velesile tajno podpirajo. Lahko se razširi tudi izven Španije, kajti netivo za njo je v vseh državah, razen Rusije, ki se je borila proti njemu in ga zatrla.

— Ali bi uničila nova vojna civilizacijo?

— Na papirju da. Zato pa tudi nimamo poguma, da bi jo začeli. Nihče ne more povedati, kaj bi se zgodilo. V nasprotju s parlamentom vojna vedno nekaj povzroči. Nikoli pa ne povzroči tega, kar so zasnove njihovi povzročitelji.

— Kaj bi pa nastalo iz njenih razvalin, če bi bila civilizacija uničena?

— Nova civilizacija. Ponovila bi se stara zgodba.

— Ali je po sedanjih rasnih, političnih in verskih sporih ideal zedinjene svetovne države samo sen?

— V kolikor mislijo nanj sanjati, da. Toda praktični ljudje vedo, da gotovo pride do mednarodne organizacije, ki jo bo spremljal mogočen razvoj javnih del, kakor v Rusiji. Ljudje je mogoče vzgojiti k temu, da bi živeli in dali drugim živeti. In ljudje, ki so metali opeko na tuje ali na žide, odnosno na politične nasprotnike ali na pripadnike drugih veroizpovedi, se dajo izbiti s tem, da se bo pazilo, na njihove otroke ne bodo vzgajeni v takem divjaštvu.

— Ali bo kdaj v Angliji vladal fašizem ali komunizem?

— Komunizem je v tej državi tako razširen, da bi v nekaj dneh vsi pomrli, če bi prenehali. Fašizem vodi h korporativni državi, ki pomeni bodisi komunizem ali pa nič. Hitler besni proti boljševizmu, toda vsa njegova pomembna socialna dela so socialistična.

— Katera izmed obeh smeri vam bolj ugaja?

— Obe pomenita končno isto, če ju proučimo. Jaz sem veskozi komunist in izpovedujem komunizem že 50 let. Čital sem Marxa in popril nekaj njegovih gospodarskih napak že 14 let prej, predno je Marx vplival na Lenina.

— Kako dolgo bo še obstojala Anglija.

— Kaj mislite s tem: obstojala? Izpreminja se neprestano in zdaj ni niti od daleč podobna temu, kar je bila, ko sem prvič slišal o nji. Takrat je bil to imperij, zdaj je pa družba samoupravnih dominionov, ki so čim dalje važnejši. Nekateri se bodo prej ali slej odtrgali, drugi pa ostanejo in morda postanejo sedež državne vlade. Toda zdaj ni nevarnosti naglega razpada, razen če bi naši krmarji sklenili vojaško zvezo z Japonsko proti Rusiji. To bi seveda prevrnilo samokraljico z jabolki.

— Kaj je zdaj najvažnejše, o čemer je treba nujno razmišljati?

— Tisto, na kar se niti ne spominimo. Izbiti zakonite lenuhe, ki žive od tega, da kradejo sirnakom.

Zemlja se sreča z rojem meteorjev

Če se zvezdoslovci niso zmotili, bomo videli danes, jutri in pojutrišnjem na nebu čaroben pojav

Zemlja se sreča te dni z znanim rojem meteorjev Leonidami, ki so dolgo navdajali človeštvo s panično grozo in strahom. Sedanje Leonide so same še ostanki nekdanje zanimivega nebesnega pojava. Na svetu je zelo malo ljudi, ki se lahko pohvalijo, da so doživeli zadnje veliko padanje teh meteorjev, labodjo pesem Leonid. Bilo je leta 1866, ko je vzbudila naravni pojav med človeštvom silno razburjenje, pa tudi mnogo strahu. Nepoučeni ljudje so videli v čarobnem pojavu na nebu konec sveta. Da, celo med zvezdoslovci se je našlo mnogo takih, ki so se dali zapeljati praznovanju. Veliki roj Leonid je bil napovedan in res se je pojavil. Veda je slavila veliko zmago izka-

zako se je, da se pojavlja ta roj meteorjev približno vsakih 33 let. Znova bi se morale Leonide pojaviti leta 1899, pa se niso.

Seveda so se zvezdoslovci zanimali, kaj je z Leonidami. Izgubiti se niso mogle, saj ni verjetno, da bi gmoča meteorjev izginila iz vseмирja. Prej se vsiljuje misel, da je na njihovo pot vplivalo drugo veliko nebesno telo. In tako se je tudi zgodilo. Jupiter je bil kriv, da ljudje l. 1899 zopet niso videli čarobnega nebesnega pojava. V tem letu se je namreč Jupiter počasi približal Leonidam. Angleški zvezdoslovci so opozarjali na to, toda njihovega poročila ni bilo mogoče pravočasno poslati v svet in tako je bila večina zvezdoslovcev bridko razočarana. Velike priprave za

opazovanje redkega nebesnega pojava se bile brezplodne. V Franciji, kjer je v novembru vreme navadno zelo neugodno, so poskusili celo opazovati meteorje iz balona, kar se je tudi posrečilo.

Astronome je zanimalo, kakšne so bile posledice srečanja z Jupiterom za Leonide. In dognali so, da se je izpremenila pot glavnega dela roja in sicer v odseku približno za tri leta. To pomeni, da oni deli, ki so krožili po vsemirju v večji razdalji od glavnega roja, nego so mogli preleteti v treh letih, niso bili prizadeti. Kaj se je pa zgodilo z glavnim delom roja? Ali se je izgubil v svetlobo? Ne. Nastala je le neznatna izprememba. Leonide pa ostanejo v solnčnem sistemu in krožile bodo po njem še dolga tisočletja.

Zvezdoslovci so izračunali, da se nam obeta letos zopet krasen nebesni pojav. Videli bomo namreč zopet padanje meteorjev iz roja Leonid, čeprav ne tako močnega, kakor v preteklih stoletjih. Najlepši bo ta nebesni pojav danes, jutri in v sredo, seveda če bo nebo jasno. Letos bo opazovanje Leonid tem lažje, ker ga ne bo motila luna. Zvezdoslovci vsega sveta so že pripravljeni in čakajo z velikim zanimanjem, kaj nam prinese prihodnji dnevi, presenečenje ali novo razočaranje.

Pariški arhiv Trockega izginil

Pariž ima novo senzacijo. Iz prostorov pariške podružnice Mednarodnega zavoda za socialno zgodovino je izginil arhiv Lava Trockega, ki so ga bili tam spravili njegovi prijatelji. Tatvino si razlagajo različno. Eni pravijo, da so ukradli arhiv Trockega agenti ruske državne policije, drugi pa domnevajo, da ima svoje preste vmes sin Trockega Sedov, ki je baje izdal svojo očeta. Oblasti in upravitelj pariške podružnice Zavoda za socialno zgodovino Rus Nikolajevski pa molče.

Pariška podružnica Mednarodnega zavoda za socialno zgodovino, ki ima svojo centralo v Amstredamu, je v ulici Michelet in oficijelno še ni bila odprta. Njena naloga je zbirati dokumente o zgodovini socialnih pokretov v Evropi. Podružnica je komaj šela začela poslovanje. V njo je bilo vloženo prejšnji teden v noč od petka na soboto iz vlomilcem je šlo samo za arhiv Trockega, obsegajoč 15 velikih zavilkov, težkih nad 80 kg. Vlomilec so morali odpeljati svoj plez z avtomobilom. Sledovi kažejo, da so bili dobro pripravljeni in opremljeni z vlomilskim orodjem. Nekateri francoski listi pišejo, da je ta tatvina v zvezi s pripravami za nov politični proces v Moskvi, drugi pa trdijo, da je imel arhiv samo zgodovinske vrednosti.

ZAKONCA MED SEBOJ

— Tako, dušica, danes sem se dal zavarovati za primer smrti.

— To ti je tudi podobno. Vedno misliš samo nase.

V pisarni

Šef uradniku: — Gospod, opozarjam vas, da je moja potrpežljivost že pri kraju. Le pogledite, kakšno neumnost ste zopet napravili. Če se mi zgodi to še enkrat...

— Toda, prosim vas, gospod šef, saj tega jaz sploh nisem pisal.

— Molčite, to ni noben izgovor.

Kupujte domače blago!

— Ponavljam, da sem nedolžen!

— Dobro, za danes bodi tega dovolj, — je dejal Daburon. — Zdaj vam bo predčan protokol, potem vas pa odvedo nazaj v zapor. Svetujem vam iskreno, da to stvar dobro premislite. Čez noč pridete morda do pametnega sklepa. Če bi želeli govoriti z menoj, pošljite pome kadarkoli in takoj pridem. Naročil bom, naj me takoj pokličejo, če bi želeli. Zdaj pa čitajte, Kostanc.

Ko so orožniki odvedli Alberta, je dejal sodnik tiho:

— Kdo bi mislil, da je ta lopov tako zakrknjen? Zadnji dvom v preiskovalnem sodniku je bil ugasnil. Kar se tiče njega, je bil Albert morilec prav tako nedolžen, kakor če bi bil vse priznal. Če bi bil ostal pri sistematičnem zanikanju do konca preiskave, bi bilo izključeno, da bi glede na dosedanje dokaze ustavil sodno postopanje. Bilo je torej že zdaj jasno, da pride pred poroto. In staval bi lahko sto proti eni, da bo odgovorila porota na vsa vprašanja trditelno.

Ko je pa ostal sam, Daburon ni čutil onega zaupnega zadoščenja, niti onega notranjega zadovoljstva, ki ga je imel navadno po uspešni preiskavi, ko se mu je posrečilo spraviti obdolženca tja, kjer je bil Albert. Nekaj se je v njem upiralo, na dnu njegove vesti se je oglašal prijaten nemir. Zmagal je bil, toda zmaga mu je prinesla samo tesnobo in razočaranje. Njegovo nezadovoljstvo je bilo tem večje, ker bi bil lahko takoj v začetku sam prišel na vse to, kar je vedel zdaj. Zato se je jel jeziti na samega sebe.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI ROMAN

— Tu so končno hlače, ki ste jih imeli na sebi zvečer, ko je bil zločin storjen, — je nadaljeval nezprosni sodnik. — Vidi se, da so bile premočene in razen blata se poznajo na njih tudi sledovi gline. Le pogledjte, tu so! Razen tega so pa hlače na kolenih raztrgane. Zaenkrat se vam ne čudim, da se ne morete več spomniti, kod ste hodili, to se še da razumeti. Nerazumljivo je pa, da ne veste, kje ste si raztrgali hlače in odšli rokavice.

Kako pogumen bi moral biti človek, da bi kljuboval takim napadom. Albertove hladnokrvnosti in odločnosti je bilo konec. V glavi se mu je zavrtelo in sesedel se je v naslanjač, rekoč:

— Pri vsem tem mora človek zblazneti.

— Ali priznate, — je nadaljeval sodnik, čigar pogled je postalaj neznošno srep, — ali priznate, da ste mogli vdovo Lerougeovo umoriti samo vi?

— Priznam, — je protestiral Albert, — da sem žrtev ene tistih groznih zmot, ki lahko pripravi človeka ob razum. Nedolžen sem.

— No, pa povejte, kje ste bili v tork zvečer.

— Eh, gospod, je kriknil obdolženec, — treba bi bilo... Toda obmolnil je in pripomnil tiho:

— Odgovoril sem, kakor sem mogel.

Daburon je vstal. Približal se je bil sredstvu, ki si je od njega mnogo obetal.

— Torej bom pa jaz pomagal vašemu slabemu spominu, — je dejal ironično. — Poklicati vam hočem v spomin, kaj ste počeli. V tork zvečer ob osmih ste najprej poiskali v alkoholu dovolj stranske energije, potem ste pa odšli z doma. Ob pol devetih ste sedli na kolodvoru Saint Lazare v vlak. Ob devetih ste izstopili na kolodvoru in Rucel itd.

In brez sramu je preiskovalni sodnik segel po mislih očeta Tabareta ter ponovil skoraj besedo za besedo dolg govor, ki ga je slišal prejšnji večer iz starčevih ust. In govore tako je pač lahko občudoval bistroumnost starega policista. Še nikoli njegova zgornost ni napravila tako strašnega vtisa. Vsak stavek, vsaka beseda, je dosegla svoj učinek. Obdolženčeva hladnokrvnost je razpadala kos za kosom kakor omet zidu, kamor udarjajo krogle.

Preiskovalni sodnik je videl, kako Albert prebledeva, kako se trese, kako ga obhaja groza. Obdolženec je bilo kakor da se mu majejo tla pod nogami, da se odpira pred njim zemlja in da ni nikjer oporišča, da bo moral zdaj zdej strmoglaviti v prepad.

— Zdaj pa poslušajte moj nasvet, — je nadaljeval preiskovalni sodnik. — Nikar ne tajite, vaša trdnost je nevarna. Sami ste se lahko prepričali, da pravica vas izve, kar hoče vedeti. Verjemite mi: sodišče vas bo sodilo prizanesljivo, če vse odkrito priznate.

Daburon pač ni pričakoval, da bo obdolženec še tajil svoj zločin. V duhu ga je že videl strtega, kako mu pada k nogam in prosi, naj se ga usmili, toda zmotil se je.

Čeprav je bil videti Albert ves izčrpan, je našel v sebi še dovolj moči, da se je vzravnil in znova protestiral.

— Prav pravite, gospod, — je dejal z otožnim, toda trdnim glasom, — vse kaže tako, da sem kriv. Če bi bil na vašem mestu, bi govoril prav tako kakor vi. In vendar prisegam, da sem nedolžen.

— Govorite vendar resnico, — ga je posvaril sodnik.

— Nedolžen sem, — je nadaljeval Albert, — in ponavljam to, čeprav nimam niti najmanjšega upanja, da bi vas o tem prepričal. Da, sem govoril proti meni, vse, celo moje vedenje pred vami. Res se je moj pogum zamažal pred neverjetno, čudežno, presenetljivo skladnostjo okolnosti. Uničen sem, ker čutim, da ne bom mogel dokazati svoje nedolžnosti. Toda obupati nočem. Moja čast in moje življenje sta v božjih rokah. Zdaj, ko se vam menda zdi, da sem izgubljen, ne izgubljam upanja, da dobim prej ali slej polno zadoščenje. Pričakujem ga s trdno vero.

— Kaj hočete reči? — ga je prekinil sodnik.

— Nik drugoga, nego to, kar pravim.

— Torej še vedno tajite?

— Nedolžen sem.

— Saj to je vendar blaznost!